

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno v nedelje in praznike.
Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenski ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflova
 ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan K 300—	celoletno K 480—
polletno 150—	polletno 240—
3 mesečno 75—	3 mesečno 120—
1 25—	1 40—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Današnja številka velja 2 kroni.
 Poština plačana v gotovini.

Podpisujte novo državno posojilo!

Vsak državljan, ki se zaveda svojih dolžnosti do domovine, je dolžan, da po svojih močeh prispeva za novo državno posojilo. Pozivamo vse naše industrijalce, trgovce, obrtnike, posestnike, odvetnike, notarje, zdravnike, predvsem pa naše denarne zavode, da store svojo narodno in državljansko dolžnost!

To posojilo se porabi za poprave na glavni železniški progi Ljubljana - Gjevgjelija, za zgradbo novih prometnih prog na morje. Posojilo je torej namenjeno predvsem za izboljšanje naših prometnih razmer, kar je v interesu vse naše javnosti.

Posojilo je izredno dobičkanosno: obrestuje se po 7 % in je presto vseh davkov in državnih doklad.

Somišljeniki, podpisujte novo državno posojilo, ker s tem podpirate svojo državo in ji dvigate kredit in ugled doma in v inozemstvu!

Sokolstvo!

Vsem bratom in sestram!

Blizu se čas, ko se naj vsa naša telesna in navstvena moč privrati izpriča v svobodni, skupni, ujedineni domovini. Prihaja naš veliki praznik, ki se nanj vse Sokolstvo pripravljajo s slovesno resnostjo in ki ga naš narod pričakuje z radostnim ponosom.

V beli Ljubljani, v zibelki jugoslovenskega Sokolstva, kjer je pred dobrim polstoljetjem privrati zaviral sokolski prapor, kliče naš narod k vstajenju in osamosvojitvi, se v svečanostnih dneh 12., 13., 14. in 15. avgusta 1922 leta zgrnejo vse naše sokolske čete, pozdravljane in spremljane od najširših plasti našega naroda, na

prvi jugoslovenski vsesokolski zlet.

Temu zletu bodo predhodniki in znanilci, nalikujoči kipečim vrelcem mladosti in življenja, predzletni dnevi, ki so določeni pred vsemi drugimi sokolskemu naraščanju in naši deci, da se ji da prilika pokazati vsej javnosti cvet in sad sokolske vzgoje.

Za svoj prvi zlet je jugoslovensko Sokolstvo dolga leta pripravljalo pot. Našemu narodnemu in državnemu ujedinenju sovražne sile, ki so preprečevale spojitve in stike srbskega, hrvatskega in slovenskega Sokolstva, niso mogle pretrgati naših srčnih vezi, niso mo-

gle zamoriti našega danes uresničenega hrepenenja in našega tajnega, notranjega ustvarjenja za njega uresničenje. In po dolgem, mučnem času borb, trpljenja in žrtve nam prišlje v bližnji dobi dan zmago: slavlja sokolske volje in sokolskega dela.

Naše Sokolstvo, ki je bilo do prevrata razcepljeno v srbsko, hrvatsko in slovensko Sokolstvo, je na Vidov dan 1. 1919. v Novem Sadu ustvarilo enotno, nerazrušno, mogočno organizacijo, ko je izbrislalo s soglasnim, navdušenim sklepom vsako plemensko in versko razliko. In tako v Jugoslovenskem Sokolskem Savezu združeno Sokolstvo pozivljamo, naj se nemudoma loti priprav za prvi naš vsesokolski zlet, da nam bo mogoče častno rešiti veliko in težavno nalogo v pričo naroda in gostov, ki pridejo taktat k nam sodit uspehe našega dela!

Naš klic velja vsem bratom in sestram, naraščanju in deci, vsemu narodu brez izjeme: Dvignite se vsi v vsem, kar je v vas najlepšega, najjačjega in najplemenitejšega, dvignite se k pripravljalnemu in vsekdar neumornemu, vztrajnemu delu, dvignite se na praznik vzvišene sokolske misli bratstva in kreposti, kjer se združimo vsi v globoki zavesti, da smo bili, smo in ostane-

mo sinovi in hčere iste in one domovine, da smo bili, smo in ostanejo vsi bratje in sestre!

Načelo sokolske enakosti velja vsakemu posamezniku k trajni in požrtvovalni delavnosti, ker je uspeh celote le od tega odvisen, ali je vsak dovolj pripravljen na svojo nalogo. Iz nad plitvin vsakdanjosti stremimo vsi k lepoti in sili, ki se naj, oblikovana v navstveni in telesni sokolski vzgoji, v vsej resničnosti razprostre ob tem zletu domovini na čast in nam v vzpodbudo k nadaljnjemu delu in k novim pridobitvam!

Nacionalizem brez ovinkov.

Nacionalizem je nam načelo, da ima vsak narod, tudi najmanjši, polno pravico do svoje neomejene svobode, do lastne države. Z drugimi besedami: Noben narod nima pravice, lastiti si nadoblasti nad drugim narodom ali si podjarmiti tudi le neznaten del drugega naroda.

To načelo je za nas tako sveto, da ga izvajamo v skladu z latinskimi rekomi: principiis obsta!

Zato smo načelni nacionalisti, brezobzirni v boju za zmago našega načela in železno dosledni v vseh vprašanjih, ki se količikar tičejo našega nacionalizma. Skratka, nacionalizem je naša suprema lex.

Nismo pa prav nobeni polovičarji, in kar zahtevamo zase, to priznavamo tudi drugim, in čeprav odločni nacionalisti, nismo nobeni nacionalni nestrepiži. Zakaj mi smo nacionalisti, da priborimo svojemu narodu svobodo, da se ujedini z vsemi krvnimi brati, da zmagamo nad krivičnimi tujimi imperialisti, ne pa da zaslužimo druge. Zato je med nami in laškimi nacionalisti nepremostljiv prepad. Mi branimo svoje, oni grabijo tuje, mi odvrčamo trpljenje, oni razširjajo smrt in grozoto. Nam je nacionalizem obramba naših življenjskih predpogojev, njim pa izhodišče za gospodarsko nadmoč nad nami!

Toda razlika ni samo v tem. Nam je nacionalna borba vsiljena, oni pa so jo izzvali. Mi želimo, da preneha enkrat boj narodov, na noben način pa nočemo, da bi bil ta uspeh dosežen z našo smrtjo ali v našo škodo.

Nismo sentimentalni ljudje in vemo, da je prava zveza narodov mogoča le med svobodnimi narodi. Mi, ki se borimo za svobodo svojega rodu, mi smo resnični borci za

V tem zmislu sprejmite naše bratske pozdrave vsi, ki vam je blaginja, moč in veličina nedeljive naše domovine prvi ukaz!

Zdravo!
 Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

Starosta:
 Dr. Vladimir Ravnihar.
 Namestniki staroste:
 E. Gangl. Gjuro Paunković.
 Dr. Lazar Car.
 Načelnik:
 Dr. Viktor Murnik.
 Tajnik:
 Dr. Riko Fux.

zvezo narodov; oni pa, ki jemljejo našemu narodu, čeprav le eni stotinki našega naroda, pravico, živeti v lastni državi, oni so grobokopi zveze narodov in oni so krivi, da je današnja zveza narodov le mrtvorjeno dete.

Da pa bo naš nacionalizem še jasnejši, poudarimo še eno. Pravi moč in trdimo proti vsakomur, ki poizkuša od zunaj kratiti suvereno voljo naroda; zato se nas kot nacionalistov ne tiče, kako si uravnajo narod v svoji državi. Vlada mora biti narodna, to je, mora izhajati iz naroda, če pa pri tem zmagaja monarhistično, krščansko ali svobodomiselnost ali kakršnokoli načelo, je nam kot nacionalistom, ne kot poedincem, vseeno. Zato more biti nacionalist vsak, ki ima srce za narod, zato je nacionalist vsak, ki dosledno brani svobodo svojega naroda.

Če smo tako liberalni, da ne zahtevamo od somišljenika drugega, kot da ljubi domovino, potem pa nismo tako popustljivi, da bi oproščali onim, ki so le na polovico naši.

Priznavamo samo en nacionalizem in odklanjamo vsako kolebanje, vsako popuščanje, vsako obzirnost, kajti zaradi blagra naroda smo dolžni to storiti.

S tem, da smo si določili kot načelo svojega življenja boriti se za svobodo vsega našega naroda, smo prišli v konflikt z drugim narodom. Ne preostane nam drugega, kot da se odločimo za ali proti vzprejetju boja. Zatajili bi svoja načela, če bi se odrekli boju. Podpisali bi pa tudi smrt svojemu narodu, če tega ne bi storili, ker drugače smo pomandranji.

Res je, da je nekoč sanjal o krščanskem kraljestvu Dante, res je, da bi bilo na vse zadnje mogoče, da bi prišli narodi do spoznanja, da je nasilje nad družina narodom grešno. Toda vse to so sanje bodočnosti; danes se nam kljub pomnim proslavam Danteeve stoletnice zažigajo hiše nad glavo.

Zato gremo v boj, z vso silo in vso odločnostjo sprejememo boj, ne da v njem poginemo, temveč da v njem zmagamo!

Šli bi v boj brez upa zmage, če bi trpeli krog sebe polovičarje, če bi trpeli kot sobojevnike ljudi, ki imajo v mislih še drug nacionalizem, kot mi. Ljudje, ki pravijo, da se je sredi boja treba ozirati na to, kaj pravijo drugi, kaj zahteva kultura, to niso naši ljudje, ker je njih volja slabotna.

Naša pozicija je nad vse težka in ravno, ker je težka, zahtevamo celih ljudi, odklanjamo mehke. Čisto vseeno je, če je danes boj še v povojih, vsak hip se more razviti v vsej grozoti in pogubljeni smo, če bodo tedaj naši živeli mehki.

Živimo v groznih časih, ko je padla javna morala na minimum, kot moralo pa zaznamujemo silo, katero je v stanu braniti posameznik kot celota svojo pravico in svojo prepričanje. Moralen nam je tisti, ki da, če treba tudi svoje življenje za prepričanje. Ker smo v tem zmislu morali, zato zavračamo kompromise in smo celo tako fanatični, da pozdravljamo nasilje, ker kuje moza. Za boj pa potrebujemo moč, ne pa frajljastih gospodov. In zato smo proti onim, ki hočejo v Primorju sporazum z Italijani, zato smo proti vsem uslužljivostim, zato smo za sirovo silo, ki je v svoji elementarnosti — moralna!

Interes zmage pa zahteva tudi da v taktičnem pogledu cenimo ofenzivo vsaj toliko, kot defenzivo. Kako pa naj bomo ofenzivni, če se bomo ozirali na to, kar je dejal nekoč kak modrijan, ki našega boja niti poznal ni. Mi čutimo trpljenje na lastni koži in zato mislimo, da lastno glavo in se borimo z lastnimi mišicami. Bog nam je dal krepke mišice in zdrav razum, zakaj jih ne bi uporabili!

Naš nacionalizem je jasen in enostaven in razume ga vsak, ki ljubi svoj rod. Nikakor pa ni v njem velike zmote, kakor jo je hotel naprtiti nam ljubljanski dnevnik.

Dr. Iv. Lah:

Na dubrovniških otokih.

Dubrovniška republika je obsegala tudi nekaj otokov, ki so se zdaj združili z Dubrovnikom. Tudi oni imajo svojo zgodovino in na njih se skriva poleg naravnih krasot in prirodnega bogastva mnogo zgodovinskih spominov.

Predvsem je tu zeleni Lokrum, visav Dubrovniku, nekdanj posest avstrijske vladarske hiše, zdaj zdravilišče za invalide in bolne otroke. Iz Dubrovnika se lahko peljemo tja v čolnu; na otoku so lepi nasadi in parki, samostan (bolnica), sprejemališča, sploh tiho prirodno zatišje, polno krasote in prijetnih vonjav — pravi južni raj.

Parnik »Gruža« vozi trikrat na teden iz Gruža v Ston in nazaj. Pot nas vodi od pristana do pristana mimo Zatonu in Koločepa na krasni Lopud z zanimivimi starinskimi razvalinami.

Sploh se vidi po dubrovniški okolici, posebno po otokih mnogo razvalin. Če vprašamo, od kod so te razvaline, dobimo sledečo pojasnilo: tu so imeli dubrovniški plemiči svoje dvorce in posesti. Ko je republika propadla in so bile plemiške pravice odpravljene, so plemiči obubožali, delavcev ni bilo, dvorci so propadali in vrtovi so izginili. Strehe so se podirle in tako stoji zdaj razvaline na kraju, kjer je bilo nekdanj bogastvo in razkošje. To je

nekako tako, kakor se je drugod zgodilo z gradovi.

Bili so tudi kapetani in posestniki ladij, ki so prevažali blago po morju in so imeli tu svoje domačije. Pa so so prišle parobrodne družbe, barke so šle v pokoj in družina se je izselila v mesto, ker ni bilo več prejšnjega zaslužka. Prostora in kamena je tu dosti, — tako se ni prišle parobrodne družbe, barke so šle leti razpadala v razvalino.

Na otoku Lopudu so razvaline večje nego drugod, ker je imel Lopud svojo lastno slavno zgodovino, imel je svoje ladjeve, ki se je udeleževalo vojn v službi mogočnih gospodarjev sveta, bogastvo na otoku je bilo velikansko in Lopud je bil eden najlepših dubrovniških otokov. Zdalj stoji grajske razvaline na njegovem grebenu in sredi skromnih hiš se kažejo še sledovi krasne palače z gotskimi okni in umetniškimi portali. Vse priča o davni slavi.

Flora je tu posebno živa. Je Plinius je poznal nenavadno prirodno bogastvo teh otokov in jih je popisal. To se kaže na pr. posebno pri Trstenem, kjer nas zanima vodopad, ki šumi z višav v morje. Rastlinstvo najzlahtnejše južne vrste tu kipi iz zemlje in potnički se zdi, da se vozi po bajni deželi, ker se najlepše sanje spreminjajo v resnico.

Največji otok v tej vrsti, ki jo je Plinius imenoval »elafete«, je Šipan, okoli njega pa se vrsti cela vrsta manjših otokov tja do Mleta. Mali sv. Andrej na jugu nosi na sebi morski svetilnik, po triurni vo-

žnji smo prevozili nekdanjo oblast sv. Vlahu.

Stanoval sem na otoku v hiši ob morju z lepoto teras v ospredju, polno rož in palm in košato trto nad njo, polno zorečega grozdja. Tam je bilo prijetno posedati v solnčnih jutrih in mesečnih nočeh. V zidu so se videli tu in tam stari okraski, spomini nekdanje kulture in tu in tam je bil še kak kamen z napisom ali lepo izrezljanim grbom. Takih stvari leži mnogo po otokih, to so še ostanki starih dvorcev, ki so jih ljudje porabili za nove zgradbe.

V hiši je bil cel muzej starih spominov, kakor so jih pustili časi za seboj; mnogo se je tudi že razgubilo; velika biblioteka je obsegala stare italijanske klasike, nekaj francoskih knjig in bogato dubrovniško literaturo. Mnogo knjig je bilo še po zabojih: vmes so ležale stare slike, kipi, napisi, veznine; v omari pa je bil mal gospod staro zlatino in druge dragocenosti, večinoma izdelki starih dubrovniških mojstrov. Domačo zbirko je obogatila še zapuščina nekega Dubrovčana Altestija, ki jo je kupil gospodarjev ded.

Ta Altesti je bil dvornik na dvoru ruske carice Katarine in ko se je vrnil domov, je prinesel s seboj bogate zaklade knjig, rokopisov in drugih dragocenosti.

Med zbirko je bilo tudi 28 Voltairevov pisem, pisanih carici, neki klerik jih je v svoji sveti vnemi sežgal; pozneje, ko je postal visok cerkven dostojanstvenik, je

izjavil, da je s tem storil največji zločin v svojem življenju.

Vse drugo je ostalo v hiši in leži še nepregledano že cela desetletja v zabojih. Slika tega Altestija visi na hodniku že precej uničena od zoba časa; kaže nam mladega kavalirja, v beli baroki s knjigo v roki. Zanimivi spomini! Kam je zanesla usoda mladega Dubrovčana in kam so prišle stvari z ruskega carskega dvora! Bilo je torej mnogo prilike za študiranje.

Nekoč smo odšli ven na polje. Polje, bogato, rodovitno, polno trte in poljskih pridelkov: ruski grof O. s svojo sopogo in bivši redaktor »Ruskega slova« sta vzele tu celo posestvo v najem: prišla sta včasih zvečer k nam utrjena od dnevnega dela. Vendar sta bila dobre volje: prodajala sta dinje in melone v Dubrovnik. Okoli polja so stale razvaline starih dvorcev: V enih njih so stanovali Rusi. Okoli razvalin so ležali kamni z napisi; tudi nad portali so bili še grbi. Tu so imeli dubrovniški škofje svoje letovišče: zidovi velike palače še stoji . . . Po kapeti raste grmičje in ves vrt je kakor zaraščen grad s svojimi skrivnostmi . . .

Zvečer, ko je legel mrak na morje in na otok, se je začelo čudno tuljenje: naprej blizu vasi potem pa po vseh vrhovih okoli zaliva daleč tja čez polje: to so šakali; nekoč je gorel na celini gozd in šakali so se vrgli v groznom strahu v morje, preplavali so kanal — skoraj eno uro širok — in so dospeli na otok.

V zadnjem času, ker nimajo ljudstvo orožja, so se zelo razplodili in se gonijo zvečer v celih jatah preko otoka: pridejo tudi blizu vasi in zaviljajo s svojimi lačnimi glasovi: napravili so že mnogo škode na polju in v stajah; njih tuljenje se je ponavljalo vsak večer do polnoči. Spočetka je v teh glasovih nekaj strašnega, pozneje se zdi kakor navadna ponočna godba. Dalmatinski šakali so malo manjši od volka; po dnevi jih ni videti — po noči pa gredo na lov. Ljudje so se jih privadili, vendar mislijo, da bo treba kaj storiti, da se iznebe teh neprijetnih gostov.

Ob lepih večerih smo ležali na Prietzi, skalni presek, in smo gledali barve razlivačo se po širokem morju: lepi so bili izleti na otok Jakljan, v tiho samotno polno dišečega cvetja. Tam so nekdanj prebivali menihi; še stoji sredi oljčnega gaja stara kapelica, napol v razvalinah. Tu so mogli samotari mirno živeti sebi v srečo in Bogu v čast; zaliv na Jakljanu je prijetno kopališče; baje ga je že kupoval znani posestnik brionskih otokov; bilo bi škoda te svete samoti, ki je danes brez ljudi, a zato tako polna lepih sanj.

Za Veliki Smaren smo bili povabljeni v Slano, to je morski zaliv s cerkvijo in samostanom in nekaj hišami na dalmatinski obali, z barko dve uri po morju od našega otoka. Na »S. Stefan« dan je bilo namreč pri nas žeganje, tam pravijo »sajame«, in dva patra frančiškana sta prišla iz Slanega pomagat k cerkvenemu obra-

Nobene skupnosti ni s nami in italijanskimi nacionalisti, še manj pa je nasprotstva s nami in Prečernom. Najprej je v »Zdravici« svoboda našega naroda, čisto na koncu pa bratstvo vseh narodov. In prav to je naše geslo. Ravno tako pa tudi nimamo ničesar proti Danteju kot pesniku, kot veleumu, in njegovim idejam. Odločno smo pa proti Danteju, kakor ga pojmuje italijanska javnost. Ta ga pa še nikdar ni pojmovala drugače kot prvega propagatorja italijanskega imperializma, in zato je nosilo tudi prvo italijansko imperialistično društvo njegovo ime. Iz istega vzroka je dano po njem ime laškemu dretnotu, iz istega razloga so na čelu vseh sedanjih proslavitev Danteja fašisti.

In ko je Slovenec proslavljal Danteja, tedaj Italijani tega niso razumeli drugače, kot poklon pred italijanstvom, in zato pravimo: Proslavljajte svoje ljudi, italijanske naj pa Italijani!

Svobodni in vezani promet s tujim denarjem.

Izredne prilike med vojsko so prislile najprvo centralne države, Nemčijo in Avstrijo, da sta naredili konec svobodnemu denarnemu prometu kakor se je vršil v normalnih časih, in borzali, in po različnih poskusih uvedli takozvane devizne centrale. V teh deviznih centralah se je osredotočeval promet s tujimi valutami in devizami. Te izjemne naprave za denarne posle so dobile posnemalec po drugih državah ter so se ohranile tudi potem, ko je bil sklenjen mir. V novih razmerah po razsulu smo imeli tudi v naši državi tako uredbo pod malo drugačnim imenom. Ko je Slovenija nekaj časa poskušala svojo samostojnost v kupčijskih poslih z inozemstvom, smo imeli celo v Ljubljani nekako flajhalo za promet z devizami. Kmalu je prenehala in morala oddati svoje posle centrali v Beogradu, ki ni bila priljubljena v naših kupčijskih krogih. Časi, ko se je za Slovenijo skovalo precej malosrečnih in ne življenja zmožnih posebnih naprav, so že precej daleč za nami. Niti trgovcem niti obrtnikom se ne toži po tistih časih negotovosti, vzmetenja in preganjanja. Devizne centrale so nehale, ali promet z valutami in devizami je bil do poletja v naši državi vezan in urejen po posebnem pravilniku. V bistvu je šlo za to, da je bilo prepovedano izvažati in jemati seboj tude denarje preko določene vsote. Nakup in nabava nakazil, izplačil in deviz na tuj tržišča se je vršil po posebnem redu, ki je določal, da smejo devize in nakazila nabavljati le osebe, koje jih potrebujejo za potrebe svojega kupčijskega obrata. Na drugi strani je bilo omejeno tudi razpolaganje s tujimi denarji in vrednostmi, katere so izvozniki prejeli iz svojih eksportnih poslov.

S čudovito vztrajnostjo se je dolge mesece ponavljala zahteva, da je v interesu naše domače valute, ako se čimprej odpravijo vse zgrade v denarnem prometu in dopusti prost promet. Akcija je precej slična oni za svobodno trgovino v notranjosti in v eksportu. Vlada se je naposled vdala in dobili smo skoro popolno svobodo v denarnem prometu. Uvoz kakor izvoz tujih valut in deviz je sedaj svoboden pri nas, le dinarjev se sme jemati v naturi seboj samo 2000, srebra in zlata pa ni smeti izvažati. Ometana nobena

Poudarjamo še en moment. Na vseh koncih in krajih se ubija našim ljudem v glavo, da mi nimamo svojih ljudi, da smo kulturno inferiorni. Ali res je treba, da mi sami podkrepimo to laž?

Mi smo načelni nacionalisti, brez kolebanja in brez pardona. Vemo sicer, da še ni prišla naša doba, da današnja generacija neče neustrašno, čeprav nujne poslednosti, — toda naša ura pride, ker v naši volji, v naši ideji je zapisana sigurnost zmago.

Mora biti konec trpljenja, mora biti konec krivice in zato je zmagala naša! Toda danes smo v začetku boja in zato iščemo kot tovariše le može, take, ki so ponosni, če bodo mogli umreti magari kot nepoznani vojaki! Na tem ščitju pa je odrešene podjarmljeni, in zmota je vse, kar se ustraši teže tega ščita.

Sursum corda — za zmago našo!

so izstala. Iz zemlje so šli tuji vlakovredni novci, zlasti dolarji, ti kralji v novčanem kraljestvu. Od poletja sem pa je začela tudi padati vrednost našega denarja v inozemstvu. Naša krona je dolgo vredila okoli 4½ švicarskega franka. Od poletja sem je začela polagoma popuščati, septembra meseca pa je došla močne sunke in padla na 2,4 švicarskega franka, t. j. za 100 K so v Švici dajali 2 franka 40 santimov. Sicer so padle sočasno tudi antantne valute, nemška valuta, romunska in bolgarska, ali za nas je bilo le najbolj občutno dejstvo, da je bila lira pred tednom šinila na 10, francoski frank na preko 15 in dolarji trenutno celo na 235, to je višina, do katere se lani spomladi niso povzpeli.

Ko se je iskalo vzrokov in krivice za strašno propadanje vrednosti nacionalnega novca, se je seveda delalo odgovorno tudi dopuščen svobodo valutnega in deviznega prometa. Vzrokov je pa mnogo. Največji vzrok bo naša viharost, vedno izpreminjanje predpisov v trgovini in carinjenju tako, da je res nerodno z nami kupčevati; potem pa nevšečna vnvanja in notranja situacija. Mnogo je tudi strokovnjakov, ki so odločno mnenja, da je sedanja svoboda v denarnem prometu tehtovito sokriva slabemu stanju valute, ker je omogočila divjo in prenapeto špekulacijo v valutah in devizah v krogih, ki nimajo dejansko nobenih resničnih potreb po tujem denarju in tujih vrednostih. Bodi temu kakorkoli, dejstvo je, da je zadnje tri dni zopet padla precej vpoštevno vrednost raznih tujih valut tako zlasti lire, češke krone, dolarja in marke napram našemu denarju. Dejstvo je, da se je mnogo oseb, koje so imele obveze v teh valutah in kupčijskih ali špekulativnih poslih ali iz obojnih, od dahnino globoko, ko je šla lira iz nad 10 pod 9. Veselo dejstvo bi bilo, če bi se vzdržala ta smer na denarnem trgu. Ugodno bi bilo, če bi imeli prav tisti, ki trdijo, da je že napoved nove stroge uredbe za promet s tujimi valutami in devizami blazilno vplivala ter streljala podivljano špekulacijo. Listi vedo poročati, da vlada izda v kratkem novo uredbo za denarni promet z inozemstvom ter da hoče zaprečiti špekulaciji svobodno igro, ki se je izka-

zala tudi drugod za kvarno nacionalnemu gospodarstvu. Brezdvomno se je špekulacija na tem polju precej razpasla. Široki sloji so zapadli želji po zaslužku brez truda in dela. Precej sigurno je tudi, da se je celo v trgovini z blagom v nekaterih krajih naše države preveč udomačila špekulacija z valuto. Naša želja je, da nevarnost, ki je zadnje dni mnogim pretela, prinese dober nauk, da ostani poklicni trgovci pri svojem poslu in ne tvegaj svoje eksistence brez potrebe na zdrslnem potu špekulacije. Kdor pa se poda na to pot, je odgovoren sam sebi in nima nobenega prava zahtevati, da bi ga reševala iz eventualne zagate državna oblast na škodo splošnosti in obnega blagostanja. Če zahteva trgovec svoj »laissez faire«, mora nositi tudi eventualne zle posledice svoje svobode. Vsako odlaganje prevzetih obvez, celo vsako umikanje iz obvez, prevzetih napram inozemstvu, bi naš položaj silno poslabšalo. Vsak ukrep, ki bi omogočil izbegavanje prevzetih obvez, bi zadel usodno naš dober trgovski glas, naše zaupanje in našo nacionalno valuto. Zaupanje je težje dobiti kakor zgubiti. Utesniti in zabraniti špekulacije bo malokdo ugovarjal, če misli na splošnost in ne le na koristi lastne sebičnosti. Izpodkopavanje in slabitev našega kredita v tujem trgovskem svetu z riskiranimi eksperimenti se mora pa zoperstaviti vsakdo, kdor misli na blaginjo splošnosti.

Tretji kongres jugoslovenskega žensstva

V Beogradskom Dnevniku z dne 18. septembra t. l. piše Z. K. K., da bi se imel vršiti septembra meseca t. l. v Ljubljani tretji kongres ženskih društev, združenih v Narodnem ženskem savezu SHS. »Dasi so se pripravile že davno pričele in so se že tudi dovedle do konca, je bil kongres naenkrat zaradi tehničnih težav odložen... Bilo bi težko oceniti, piše člankarica, ali so razlogi odložitve v razmerju z moralno izgubo, ki jo po vsej priliki pretrpimo zaradi tega... Tretji kongres bi se moral vršiti pred početkom dela Zakonodajne skupštine. Imel je predstavljati tretjo značilno etapo v razvoju Savezovega dela. Prva je bila spoznavanje, druga ustrajevanje pogovora in možnosti za skupno akcijo, a tretja bi bila prava čista akcija. Ni niti malo težko zamisliti, v čem bi to pot ležalo težko dela. V Savezu je zastopanih nad 220 ženskih društev. Dasi pa pripada to ogromno število ženskih javnih delavcev eni državi, vendar se te ženske pokorje različnim zakonom: stariim srbskim, avstrijskim in madžarskim. Zakonodajna skupština ima v najkrajšem času te zakone unificirati ter storiti znatne izpremembe. Kaj naj se zavzame iz starih zakonov, kaj naj se novega ustavi, kaj naj se odpravi starega, kar se tiče ženskih državljanških pravic — ali se popravijo mnoge očitne krivice napram žensstvu, vse to mora ženo zanimati in ona mora spremljati vse to delo — ne kot gledalec, nego kot aktiven udeleženik. Ženski Savez kot predstavitelj ogromne ženske sile v naši državi bi moral obdelati to vprašanje na kongresu do detajlov. Doseči bi se moral v vseh ženskih društvih popoln sporazum v pogledu minimalnih zahtev, s katerimi stopi pred zakonodajno skupščino. Dobitvi na kongresu tak mandat, bi bila uprava Ženskega saveza dolžna, da pride v zvezo z zakonodajnim odborom in da vzpostavi neke vrste kooperacije z njim. Tudi ženski savez bi moral sestaviti svoj odbor te vrste, ki bi živo spremljal delo Zakonodajnega odbora kakor tudi Skupštine. Ta odbor bi moral biti stalno v možnosti, da daje pojasnila v vseh vprašanih, ki se dotikajo pravic žene. Moral bi s svojo

moralno intervencijo pripomoči do pravične rešitve teh vprašanj. Iz teh ogromno važnih vprašanj kongresa v Ljubljani ni bilo treba odločiti, in potrebno je delati z vsemi močmi, da se ta napominjani kongres čimprej vrši v Splitu.

Na ta izvajanja samo pripominjam, da smo slovenske odbornice Narodnega ženskega saveza in veliko število zastopnic slovenskih ženskih organizacij, zbrane dne 11. t. m. v Ljubljani v Mladiki, izjavile osmerim zastopnicam srbskih ženskih društev iz Beograda in četverim zastopnicam ženskih društev iz Zagreba sledeče: Slovenke so bile za odgoditev kongresa samo zaradi smrti kralja Osvoboditelja. Priprave z naše strani so dovršene. Docela uvidevamo, da se kongres v

najkrajšem času mora vršiti, zato smo zadovoljne z Vašim predlogom: kongres naj se vrši dne 20. oktobra t. l. v Ljubljani. Odbor Narodnega ženskega saveza v Ljubljani dne 11. t. m. pa seveda ni bil sklenjen, zato smo Slovenke prepustile Srbinjam in Hrvatcem, da one končnovečajno določijo dneve ženskega kongresa.

Slovenk torej ne zadene nobena krivda, ako se bodo kongres še nadalje odgodil. O kaki skupščini v Splitu pa ne more biti govora, saj je bil Split določen samo za plenarno sejo. Ker pa se po sklepu odbora vrši plenarna seja dan pred kongresom ondi, kjer bo kongres sam, docela odpade sestanek v Splitu.

Minka Govčkarjeva.

Politične vesti.

== Sestanek Pašića z ital. zunanjim ministrom. Zagrebški »Večec« poroča iz Beograda, da se smatra, da se bo g. Manzoni na sestanku z ministrskim predsednikom Pašićem dotaknil tudi vprašanja glede sestanka g. Pašića z italijanskim ministrom za zunanje stvari Della Torretta, kar se v Rimu o tem sestanku govori odkriti. Italija ima potrebo, da se o albanskem vprašanju sporazume z Jugoslavijo, ker je v zadnjem času naletela na angleškem na odpor, ker so veliki angleški kapitalisti zainteresirani na albanskem vprašanju.

== Nameravan atentat na kralja in Pašića. Beogradski listi poročajo iz Subotice, da so v Velikem Bečkeru aretirali dijaka Spasoja Stojanovića, ki je došel iz Moskve, da ubije našega kralja in ministrskega predsednika Pašića. Aretirani je vse priznal. Z njim sta došla tudi dva pomagača, ki ju je poslal Sima Marković. Za to dvojico se še ne ve, ali sta že aretirana. Preiskava je v teku.

== Priloga ministrov. 22. t. m. so v ministrskem predsedništvu polžili prilogo zvestobe Nj. Vel. kralju Aleksandru ministri Uzunović, Miloje Jovanović, dr. Kukurao in dr. Spaho, ki so bili odsotni, ko so bili ostali ministri v Beogradu zaprišeni na zvestobo kralju.

== Protiv na potovanje. Beograd, 24. sept. Stojan Protiv in njegov opod. dr. Ivančić sta odstopovala v Kruševac in Niš, da konfirirata s tamšnjimi prvaki radikalne stranke in jih pridobita za svoj program. Protiv se zelo trudi, da pridobi somišljenikov.

== Prvi klerikalni poraz v Sibeniku. Splitski »Život« poroča iz Sibenika: Vkljub nesramni in demagoški agitaciji z vero in posebno s katolicizmom, so doživeli klerikalci prvi strašni poraz v Sibeniku. Pri politvah v mestni šolski svet, pri katerih so bili klerikalci sramotno poraženi, je dobilo liberalno in nacionalno meščanstvo v luti borbi 162 glasov.

== Madžarski list o novinarskem kongresu v Splitu. Madžarski list »Futur« v Subotici priobčuje utise madžarskega kolega s kongresa v Splitu. Med drugim piše: Split zasluži, da se ga priporoča onim, ki se vsako leto borijo za potne liste v inozemska letovišča, mesto da bi poiskali bajno obalo kraljevine SHS, kjer življenje ni tako drago in kjer prebiva drago in prijazno dalmatinsko ljudstvo, ki spoštuje svoje časopise in svoje žurnalistice, ker ve, da jim mora biti hvaležen za svoje osvobodjenje. Potovanje novinarjev z ladjo je bilo triumfalno.

== Od Vzhodnega do Jadranskega morja. Frankfurter Zig piše o vprašanju Zapadne Ogrske ter pravi med drugim: Avstrija se neče spuščati v novo vojno. Zdi se, da so s tem računali Madžari, ki so izbrali Avstrijo kot locus minoris resistentiae. Čehoslovaki in Jugoslovani bi radi dobili od antante mandat za pohod in bi tako ustvarili slovenski koridor, ki ga ne bi hoteli več zapustiti. Potem bi se slovenska zemlja raztezala od Vzhodnega do Jadranskega morja. Toda to je eno česar neče Italija.

== O grofu Karolyju, ki živi s svojo družino v Splitu, piše udeleženece novinarskega kongresa, neki madžarski novinar v Subotici: Živi v navadni sobi letoviškega hotela »Split«. V sobi koveči, spi, knjige, vse v neredu. Na mizi križ, na zidu razni zemljevidi Evrope in Jugoslavije. Grof Karoly je izjavil novinarju, da piše knjigo spominov, ki bo izšla v madžarskem, angleškem, francoskem, italijanskem in nemškem jeziku. Publikacija njegovih spominov bo senzacija. Glede Madžarske je izjavil, da bo moral inozemstvo preje ali pozneje obračunati s sedanjim reakcionarnim sistemom. Karoly je govoril o veliki jugos. gostoljubnosti. Končno sta se podpisala on in njegova žena, toda brez naslova »grof«.

== Masarykova politika. Pri svečanem sprejemu predsednika dr. Masaryka v Bratislavi je imel zastopnik tamonjih Nemcev pozdravni govor, na katerega je predsednik Masaryk v svojem odgovoru izjavil, da je bil vedno najodločnejši nasprotnik vojaškega imperijalizma. V času vojne je stal na strani svobodoumnosti in se je boril za svobodo češkoslovaškega naroda. Sedanj mir je kakor vsako človeško delo, nepopoln. Kar se tiče narodnostnih manjšin, ni v vsaj Evropi država, ki bi jih ne imela in kjer bi se etnografske meje strinjale s političnimi. Kar se njega tiče, bi takoj sprejel čisto etnografske meje, toda radi gospodarskih razlogov je to nemogoče.

== Praznovanje 20. septembra v Rimu. Letošnje praznovanje 20. septembra se je vršilo posebno slovesno. Med drugimi ceremonijami so izročili generalu Ricciotti Garibaldiju spominsko kolajno. Garibaldi je v svojem govoru hvalil fašiste, ki so pod Mussolinijevim vodstvom rešili Italijo pred žalostno usodo nesrečne Rusije. Na Campidogliu se je vršila proslava Dantejeve 600letnice. Popoldne so se vršila velika manifestacija zedinjeni Italiji in vladarski hiši. Končno se je razvil impozanten obhod po mestu do trga Porta Pia, kjer se je s sodelovanjem vojaštva vršila spominska proslava zavzetja papeškega Rima. Govoril je rimski župan Valli, ki je v zvezi z Dantejevo proslavo izjavil, da je končno Italija združena s Trstom in Tridentom.

== Dantejeva proslava — sredstvo za počutjevanje. »Era Nuova« poroča o klavernem praznovanju Dantejeve 600letnice med Italijani v Idriji in dostavlja: Upamo, da se bo moglo s pomočjo takih patriotičnih prireditelj izvršiti veliko delo, ki so ga že pričeli nekateri dobri Italijani, delo moralne italijanizacije teh krajev. Kdo ima torej prav? Pa ne morda »Slovenec«, ki mu je najbrž žal, da ne izhaja v zasadenem ozemlju, kjer bi mogel s propagando za Danteja pomagati pri potutjevanju naših neodređenih bratov.

== Odkritje Oberdankovega spomenika v Benetkah. 20. t. m. se je vršilo v Benetkah slovesno odkritje Oberdankovega spomenika. Slavnosti so prisostvovali zastopniki vseh oblasti. Trst je zastopal dr. Catelli. Govoril je tudi znani vodja tržaških fašistov poslanec Giunta, ki je proslavljal Oberdankov spomin.

vilu. Ko sta se zvečer vračala, je nastal vihar: morala sta se vrniti in sta prenočevala pri nas. Za to prilaznost sta nas povabila na Vel. šmaren v Slano, ker je ta dan tam zeganje in pridejo Hercegovci vož ur da leč k morju plesat svoje kolo.

Gospodar nam je pravil, da kaj takega še nismo videli, in imel je prav. Slano leži v zaščitni visokih gor, med katerimi je najvišji Tmor, ki je zelo podobna našemu Stolu. Tu je Dalmacija zelo ožka in takoj za gorami je Hercegovina, par ur od morja. Gorska pota vodijo preko prelazov v notranjo deželo. Vkljub močni zaščiti s severa divjajo v Slanem po zimski hudi viharji in brije mrzla bora — po letu pa je tu vroče in sadje bujno naprava.

Ko smo se približali s barko pristanišću, smo zapazili na vasi množico naroda v pisanih domačih narodnih nošah. Pod velikimi drevesom pred gostilno se je plešalo kolo. Šli smo naravnost tja.

Res, kaj takega še nismo videli — sredi kola je sedel guslar z guslami na tri strune: njegove oči so nekako zamaknjen: roka se mu trese v sveti strasti, lok hiti sem in tja preko strun, z desno nogo daje takt; okoli njega pa se pleše kolo: mladeniči v modrih širokih hlačah, z lepimi pasovi, bogato vezanimi telovniki, v rdečih malih čepčah, zapankami na nogah: same lepe žive barve; dekleta v pisanih krilih, modrih, zelenih, rumenih, drobno nabranih, s črnimi trakovi obrobljenih, v pisanih modercih, z rdečo nazaj zavezano ruto na glavi in bogato zlatno okoli vrata. Eden iz fantov vodi kolo

in vzklika s čudnimi glasovi: vse se vrtil: zdaj po dva in dva, zdaj solo, zdaj okolo, divje, razigrano, v nekaki ekstazi. Krasen prizor je, ko dvigajo drug proti drugemu roke, kar spominja na ples s handžari: to ni ples, to je pesem, to je ekstaza, to je valovanje krvi in čustva; nepopisno lep je ta pisani krog, ki najde take načine gibov in skokov pri pripristi pesmi guslarja!

Kaj je umetni balet proti tej naravni gibčnosti, proti tej pesmi priroste prirode, proti temu svetemu navdušenju, ki žene plesalce v krog in skok. Res, skoraj smo izgubili oči, ko smo gledali to kolo cel dve uri neprestano in se še nismo nagledali. Pleše se od polnočne do večera na vročem solncu, zunaj na pesku, nihče ne pije vina, le tu in tam med kratkim odmorom, ko peljejo plesalci plesalke v promenadi okrog, se pokrepača in in oni z vodo iz bližnjega studenca.

Kakšna razlika med plesom in žeganjem tu in pri nas! Tam ples v zakajeni sobi, vino in pijanost, tu rajanje pod milim nebom pri popolni treznosti: gusli in kolo kot je užitek, ki opaja te mlade ljudi, da ne čuti ne vročine ne žeje.

In kako so lepi v svojih nar. nošah! Zdi se, da se tega zavedajo, ker se nič ne brigajo za gledalce, ki stojimo okrog njih; da, mi se skoraj ženiramo za svojo moderno obleko in se zdimo sami sebi tako tuji napram njim. Saj je to vendar naš narod v svoji pripristosti in naravnosti: njegov ples je umetnost, to je pesem src in teles. Mi tega ne znamo; kako prazno, brezizrazno vrtenje se zdi naša polka ali valček proti njihovemu kolu!

Tudi pri nas prihaja zadnji čas kolo v navado: na narodnih veseljih se vidi, kako vstaja vse od miz in gre v kolo, ko zaigra godba seljancov; toda kolo je ples srca in krvi, zato se ne da naučiti, treba ga je občutiti. Zato smo mi pri njem še nerodni, in naše kolo obstoji le v skakanju, prerivanju, pretegovanju in lovljenju; ni nam še prešlo v meso in kri, kakor je to pri južnih bratih.

Pa nekateri gledajo mogoče tudi na to, kakor na nekaj balkanskega in se jim zdi twostep itd. mnogo važnejše za naš »kulturni« napredek. Takim ljudem bi človek želel, da bi prišli na Vel. šmaren v Slano.

Naša civilizirana družba je torej stala okoli in gledala. Ko se odpleše en ples, je mal premor in začne se znova na drug način; začenja plesavec solo, lep, mlad momak, ki pleše tik pred guslarjem, kakor da se s svojimi gibi bori z njegovo pesmijo: naravno je, da guslar iz svojih treh strun ne more izvahiti več različnih melodij, zdi se ti, da gode vedno enako, zato pa plesalci spreminjajo njegovo pesem v ples. Naravno je, da so vsi plesalci v opankah, kar spada k narodni noši: par deklet je imelo solne, pa se niso zdele tako lahne in lepe.

Eden iz plesalcev je imel sivo moderno obleko in opanke; dasi je izborni plesal, je spridil cel krog, kajti k temu plesu spada le narodna noša s svojimi živimi barvami; zdi se mi, da se to ne da niti naslikati niti fotografirati, kajti vse ples prevaja neka svečana strast, ki se izraža v

vzklikih in pogledih, in omamlja z guslarjevo godbo vred plesalce in gledalce.

Nazadnje je prišel tudi Amerikanec v črni obleki in cilindru. Pred kratkim se je vrnil domov: gledal je nekaj časa kolo in ni vzdržal: vrzel se je v ples in je plesal kot nor. Skazil je sicer enotno sliko narodnih barv. — a njegovo navdušenje nam je bilo razumljivo; vse je vzela tulina, ki mu je dala morebiti trdo zaslužnega denarja, a narodna duša mu je ostala. Ko je zaslišal gusle in je začutil v sebi svojo mladost, pesem, ples — se ni mogel vzdržati.

Med nami so stali tudi naši znanci, patri, prišli so cigarete in gledali. Vabili so nas v samostan, mi pa smo le neradi zapustili ta lep prizor.

Med tem so se tudi Hercegovci pripravili na svoje kolo. Ker je bilo jutraj slabo vreme, jih to leto ni prišlo toliko, kakor sicer. Prišli so seveda s svojimi malimi osedlalnimi konjički. Stare ženske in dekleta so sedele po tleh pred hišami; oblečene so v bele obleke, nizko prepasane, z zlatinami okoli vratu in v ušesih, črne lase gladko počesane s prečo po sredi in kite okoli glave, v kiti cvetje in barvno perje, a kite pa visi modrikasta naškrobljena peča po plehi; lasje se svetijo, kakor bi bili namazani.

Nekatero ženske in tudi dekleta nosijo bele široke hlače in preko njih samo lahno belo haljo ali prednasnik, ki lo navadno, posebno pri sedenju zavijajo, tako da se vidi samo hlače. Ta obleka je za nas nekaj nenavadnega, a za one gorske kraje pripravna. Tudi moški imajo deloma

belo obleko, posebno mlajši, dočim imajo starejši lepo hercegovsko narodno nošo.

Prvo kolo so plesali mladeniči in dekleta iz dalmatinskega primorja, iz gorskih sel, iz okolice Slanega, zato Hercegovci, ki so bili v manjšini, dolgo niso hoteli začeti. Navada je, da plešejo v Slanem Hercegovci od 11. dopoldne do treh — potem pa začno odhajati, ker imajo daleč domov. Ker pridejo ljudje iz več krajev, se pleše kolo na štirih ali še več krajev in sicer različno, kakor je v tistem kraju navada. Letos obisk ni bil tako velik, zato so Hercegovci začeli plesati šele ob dveh. Njih kolo je bilo mnogo mirnejše od onega, ki so ga plesali dalmatinski Primorci. Pri kolu si Hercegovci pojejo sami, — a mogoče, da znajo tudi druge vrste, kajti kmalu so se začeli razhajati in odhajati s svojimi konjički po gorski poti domov.

Mi pa smo odšli s patri v cerkev, kjer smo videli že pred cerkvijo tri velike, dobro ohranjene sarkofage, ki so jih izkopali poleg cerkve, iz prvih časov kristijanstva (2-3 stol.). V cerkvi smo videli grobnice bosanskih plemičev, ki so pobegnili sem pred bogomili, stare slike in napise — sploh je bilo tu ob hali nekako skrito pribežališče že v starih časih, in vse dobe so pustile tu svoje sledove.

Poleg cerkve je star samostan z vrto: pater gvardijan, prijazen gospod s Korčule, nas je peljal s seboj; ogledali smo si staro zidovje (samostan je podružnica male braće iz Dubrovnika) in na to smo šli na vrt, kjer so nam na nos vsaj zrele smokve, sliva, grozdja itd.

Stalno se imenujejo: Marija Cizerl in Ozmec pri Sv. Barbari v Halozah; Leopold Salda (nadučitelj) in Ljudevit Burja pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah; Albin Stritar na deški ljudski šoli v ptujski okolici; Valentina Kavkler na dekl. ljudski šoli v Ptujski okolici (nadučiteljica); istotam učiteljica Rozalja Randl; Tominc Ida v Globokem; Ramšak Fran pri Sv. Urbanu pri Ptuj; Josip Reichman (nadučitelj) v Sromljah; Čepin Ana v St. Janžu pri Dravogradu; Klaver Jelica v

Ribnici na Pohorju; Belšak Slavka v Vel. Nedelji; Roza Hiti, uč. žen. učnih del v Središču; Pestevšek Ana, uč. žen. del v Slivnici in Dobravah; Križanič, uč. žen. roč. del v Lembergu; Vekoslav Gobec, Franc Žagar in Karel Vizjak, Petrak Ivo na deški okoliški šoli v Celju. Oddaja nadučiteljskega mesta v Celju se odloži. Gradišnikova Minka ostane še začasno na okoliški šoli v Celju.

Nadaljevanje dne 23. septembra.

Stalna imenovanja: Pejchal Ignacij in Požar-Pejchal Marija v Frankolovem; Fortunat Jelovšek in njegova soproga se premestita v Ljuboje, če ne bo disciplinarni senat temu ugovarjal. Simon Petrovič v Ljubčini; Marija Zdošek v Smartnem v Rožni dolini; Potočnik Ljudevit (nadučitelj) in njegova soproga v Storeh; Stante Martin se pridi stalo celjski okoliški šoli. Simonišek Josipina se imenuje v Teharju. Mira Jankovič, Jurko v Vojnik; Drago Drogenik v Laško; Sušnik Miroslov na deški šoli v Trbovljah; Gostinčar Fran (nadučitelj) in Pšenčnik Petrinčičeva v Zidani most; Lušin Alojzij in Omladiš Stefanija v Braslovci; Rojnik Marija na Polzeli; Ripel Angela, uč. žen. roč. del na Vranskem; Ana Kapus - Stihova na Blanci; Marija Veninšek v Gornji grad; nadučiteljska služba v Dobri se iznova razpiše. Predlog kanonika Nadraha, da se imenovanje Avguste Dostalove v Sp. Šiški razveljavi in imenuje Zemljanova, je postal vsled pojavnosti poročevalca vladne tajnika dr. Majcna brezpredmeten. Prof. Nikolaj Žagar v Mariboru se stalno upokoji. Na Golem pri Vodica se ustanovi enorazrednica. Prešolajo se nekatere hišne številke iz Ribnice v Vuhred in vasi Brezovica in Zaderce v Čepelje. Razširijo se te šole: v Boštanju v petrazrednico, v St. Jurju pri Grosupljem v trirazrednico, v Gornjih Sušicah v dvorazrednico, v St. Lovrencu v novomeškem okraju v trirazrednico, v Vodica v trirazrednico, v Gribli v dvorazrednico, v Rogatu v štirirazrednico, dekl. šola v Trbovljah v šestrazrednico, dekl. šola v Trbovljah v sedemrazrednico, v Toplicah in v Zagorju v osemrazrednico, v Farivasi v trirazrednico, v Gorjah v šestrazrednico, v Starem trgu ob Kolpi v štirirazrednico, na Vinici v šestrazrednico. Sistemizujejo se stalne službe ženskih ročnih del: v Metliki, v Grižah in v Domžalah. Sistemizuje se stalna služba za veroučitelja na deški šoli v Novem mestu. Prošnji Ane Lenarčič v Varnjalove za reaktiviranje se ugodi. Stalno se upokoji na lastno prošnjo: Marija Bernot, Janko Vrezec, Josipina Kalinova, Fran Höglar, Fran Dermelj, Josip Drstvenik, Josip Perz, Marija Tomc, Ana Kravanja - Turšičeva, Josip Cugmus, Marija Jagodič-Saličeva, Marija Skazova, Marija Bezaj, Michljeva, Fran Kolčar, var, Marija Pleskovič, Ivana Turin Zupanova, Olga Novak, Majcnova, Josip Balich, Josip Brezigar, Krašovec Marija. Priporočila se učitelstvu agitacija za podpisovanje 7% državnega posojila.

★

Iz mestnega šolskega sveta. Zadnji redni seji mestnega šolskega sveta, ki se je vršila dne 7. septembra 1921, smo prejeli sledeče obvestilo: Poročilo mestnega šolskega zdravnika dr. Mavricija Rušsa za šolsko leto 1920/21 se vzame na znanje in se sklone izreči mu za trudoljubivo in uspešno prizadevanje v korist šolski higieni priznanje. Prošnja vodstva štirirazrednice na Barju za razširjenje in pritrzrednico je višjemu šolskemu svetu priporočilno predložiti v rešitev. Prošnja za otvoritev nastavnega razreda na II. deški meščanski šoli naj se ugodi pod tem pogojem, če ostane s tem številom razredov, oz. od delkov v primeri s preteklim šolskim letom neizpremenjeno. Izvrše se imenovanja začasne učiteljske službe na javnih mestnih ljudskih šolah pro 1921/22 in sicer: Za I. mestno deško ljudsko šolo: Alojzij Skrinjar, Franc Belin, Marija Jegličeva, Franc Trost, Matija Trobel, in Ljudmila Rapetova. Za II. mestno deško ljudsko šolo: Viljem Deržaj, Ignacij Petje, Alojzij Mlekuš, Emilija Dolinarjeva, Angela Žorževa in Danica Tavčarjeva. Za III. mestno deško ljudsko šolo: Stefanija Čeh, Klunova in Amalija Kališeva. Za IV. mestno deško ljudsko šolo: Ivan Repovš. Za V. deško ljudsko šolo: Stanko Rane. Za šišensko deško ljudsko šolo: Pavel Herbst, Amalija Cepudrova, Rada Lukanova in Milena Pehaničeva. Za I. mestno dekl. ljudsko šolo: Ana Likozarjeva. Za III. mestno dekl. ljudsko šolo: Karla Sina

kovčeva, Zofija Peterlinova in Berata Valentova. Za mestno pomožno šolo: Angela Vodetova in Marija Pirčeva. Za mestno dnevno zavetišče Na prulah: Cirila Golševa in Viktorija Bratinova. Za dnevno zavetišče na II. mestni deški ljudski šoli, oziroma Sv. Florijana ulici: Slavica Vencajova in Marija Herenova. Za razpisana učna mesta troje stalnih učiteljev srbohrvaščine na mestnih ljudskih in meščanskih šolah se stavi terno nasvet. Poročili okrajnega šolskega nadzornika o okrajnih učiteljskih konferencah za osnovne šole ljubljanske in za meščanske šole v bivši Kranjski za 1920/21 se vzame na znanje in predložiti višjemu šolskemu svetu v odobrenje. Ceciliji Skubičevi stalni učiteljici na II. mestni dekl. meščanski šoli, izreči je na lepo uspeli in s marljivim trudom prirejeno razstavi ženskih ročnih del ob zaključku šolskega leta 1920/21 priznanje. Prof. Fr. Jerana, ki je imel ob koncu šolskega leta pedagoško-didaktične tečaje o metodiki računskega pouka, v osnovnih šolah, se jih je udeležilo skoro vse učitelstvo osnovnih in meščanskih šol ljubljanskih na državnih realki in pri ss. uršulinkah v Ljubljani in Skofiji Loki, v priznanje izredne požrtvovalnosti in zelo uspešnega truda priporočiti višjemu šolskemu svetu za priznanje.

Turistika in sport.

Nogomet. (Službena objava L. N. P.) V nedeljo 25. septembra se vrše na prostoru SK Sparta - Primorje sledeče prvenstvene tekme: ob 10. popoldne rezervi Jadran : Svoboda, Moste, sodnik g. Minar; ob 14.30 popoldne Jadran : Svoboda, Ljubljana, sodnik g. Kepec. Takoj za tem Lašk : Svoboda, Moste, sodnik g. Huš. Sodniška poročila morajo biti najkasneje v torek popoldne v sobi Sportne zveze.

Planinski koledar za leto 1922. sestavi Fr. Kocbek, nadučitelj v Gornjem Gradu, VII. letnik, bo skoraj dostičen ter stane 20 K ali 5 dinarjev, s poštnino 21 K ali 5.25 din. Naroča se pri Založništvu Planinskega koledarja (Br. Rotter), Maribor, Krekova ulica 5/I. Podružnice SPD so naprošene, da nabirajo in agitirajo za ta koledar med svojimi člani. Koledar bo zadovoljil vsakega planince, kakor tudi neplanince.

Ob 40 letnici „Kmetске posojilnice ljubljanske okolice“ v Ljubljani.

Dne 18. septembra t. l. je minulo 40 let, odkar se je vršil ustanovni občni zbor »Kmetске posojilnice ljubljanske okolice«. Sklicali so ga župani ljubljanske okolice. V prvi odbor posojilnice so bili izvoljeni med drugimi: Janez Knez star., župan v Spodnji Šiški, Martin Bavdek, župan v Udmatu, Vinko Ogorelec, župan v Skofiji in Tomaž Ločnikar, župan na Viču. Glavni organizator in pospešitelj ustanovitve zavoda pa je bil znani slovenski mecen Anton Knez, ki je bil do svoje smrti l. 1893. najbolj agilen delavec v zavodu. S krepko vzpodbudo sta sodelovala pri ustanovitvi zavoda tudi oče slovenskega združništva inž. Miha Vošnjak in njegov brat dr. Josip Vošnjak. »Kmetске posojilnice« je bila ob svoji ustanovitvi edini denarni zavod v Ljubljani, ki je bil v zavednih slovenskih rokah.

Emancipacija našega denarnega gospodarstva se je vršila jako počasi. Priporočimo le, da je začela šele osem let pozneje posloovati »Mestna hranilnica ljubljanske«, leta 1895. »Ljudska posojilnica«, leta 1900 pa »Ljubljanska kreditna banka«.

Tako je »Kmetске posojilnica ljubljanske okolice« danes najstarejši denarni zavod v Ljubljani, ki je zapolnil z uspehom narodno gospodarsko osamosvojitve in jo v štirih desetletjih svojega delovanja vestno nadaljeval. Ravna se je vedno po temeljnih združniških načelih in zlasti s kulturno obrestno mero izdatno uspeševati razvoj vseh panog narodnega gospodarstva. V prvi vrsti gospodarsko povzdigi našega kmeta. Podpiral je slovensko združništvo v obče in blistveno pomagal k sedanjim okrepitvi. Leto za letom je naklonil znatne vsote v splošno koristno narodno namene.

Zavod so vodili v vseh štirih desetletjih vsakozki izkušeni odborniki. Njih zasluga je med drugim, da nima zavod niti vinarja avstrijskega vojnega posojila.

Od početka poslovanja je predsedoval posojilnici g. Janez Knez star. vulgo »Ančnik« in po njem se je med narodom udomačila za zavod označba »Ančnikova šparcasca«. Po smrti imenovanega, leta 1893., pa predseduje njegov sin g. Ivan Knez.

Ob 40letnici izkazuje »Kmetске posojilnica ljubljanske okolice« okroglo 130 milijonov kron vlog in nad 90 milijonov kron posojil. Razvila se je v največji in najmočnejši denarni zavod svojega stroja v naši domovini.

Svojo 40letnico je proslavila s darovi in obekorisitne razne ter je darovala med drugim Družbi sv. Cirila in Metoda 20.000 K in Jur. Matiči 20.000 K.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. septembra 1921.

Svečani parastos za kraljem Petrom I. Osvoboditeljem. Danes ob 10. dopoldne je bil na telovadnici Taborja Sokola I. svečan parastos za dušo blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja. Parastos je opravil na največje neješi način protijerej g. Dimitrije S. Jankovič. Ob provizoričnem altarju je stala straža Sokolov v kroju. Vse tribune so bile gosto zasedene. Svečanemu parastosu so prisostvovali kraljevi pokrajinski namestnik minister g. Ivan Hribar, generalni konzul čsl. republike dr. Otokar Beneš, zastopnik kraljevega namestnika g. dr. Vilko Baltič, general Dokič s zelo številnim oficirskim korom ljubljanske garnizije, dalje vsi načelniki uradov, zastopniki univerz, ravnatelji in profesorji srednjih šol ter učitelstvo vseh meščanskih in ljudskih šol. Parastosu so prisostvovali tudi razne druge korporacije: odvetniška zbornica, notaraski in trgovaško-obrtna zbornica.

Prirega učitelstva ljubljanske okolice. Danes dopoldne je priselgo v dvorani mestnega doma vse učitelstvo ljudskih šol ljubljanske okolice. Po zaprezi se je učitelstvo korporativno udeležilo svečanega parastosa za kraljem Petrom Osvoboditeljem.

Izredna seja novoizvoljenega občinskega odbora, ki je bila na podlagi razpisov pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, z dne 11. avgusta 1921, št. 22779 in z dne 10. septembra 1921, št. 26321, sklicana za soboto, dne 17. sept. 1921 in se je morala radi odsotnosti treh občinskih odbornikov preložiti, se vrši v sredo, dne 28. septembra 1921 ob 8. popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: Voltje župana. Obč. svetovalci se opozarjajo na § 45. veljavnega občinskega volilnega reda.

Gospodom notarjem, ki imajo svoje kavlje naložene v hranilnih knjižnicah, se nudi sedaj prilika, kavlje izpremeniti v obveznice 7% državnega posojila. V smislu navedbe ministrstva financ. gen. direktije državnega računovodstva v Beogradu z dne 12. septembra 1921 D. O. št. 129704 naj tedaj oni polagatelj, ki žele, da se ta izprememba glede kavlje izvrši, prijavijo svoje žele pismeno onemu oblastvu, ki je odredilo polog varščin. Gospodom notarjem priporočamo toplo to zadevo.

Vstop v nižjo razrede vojne akademije. Prejeli smo od komande ljubljanskega vojnega okruza obvestilo, da je vstop novim golemcem nižje šole vojne akademije odložen za 31. oktobra t. l. To velja za gojence I. letnika.

Gosp. major M. Colarič praznuje danes svojo 50letnico. G. major je bil med onimi redkimi častniki biv. avstrijske armade, ki ni nikdar prikril svojega odločno narodnega mišljenja ter so ga zaradi tega zapostavljali in preganjali. Zato se je tudi takoj prilagodil novim razmeram in uživa sedaj ne le v narodnih, nego tudi v vrstah svojih stanovskih tovarišev zaslužen ugled in spoštovanje. Še na mnoga leta!

Govor o sv. pismu je v evangelijski cerkvi na Gosposvetski cesti v nedeljo ob pol 8. zvečer.

Zaključek obrtne razstave v Mariboru. V nedeljo 25. se obrtna razstava kljub mnogostanskim željam podaljšanja nepreklicno zaključni. Sklepati po doseženih prijavah, se bodo zaključitve udeležili tudi večje korporacije obrtne in trgovske stane tudi iz vnanjih krajev. Iz Hrvaške je prijavljena večja udeležba Saveza hrvaških obrtnikov. Zaključitev obeta biti še sijajnejša kakor je bila otvoritev in je želeli, da se ta prilika častno udeležijo tudi naši ljubljanaši.

Diskusijni sestanek »Pravniške«. Diskusija o novem odvetniškem redu, o katerem je 22. t. m. obširno poročal vsušilski prof. dr. sv. dr. Milan Škarj, je bo nadaljevala v soboto dne 24. t. m. ob 5. popoldne v dvorani št. 79 pravosodne palače.

Izdaja potnih listov. Iz Beograda javljajo: Vse trgovske in obrtne zbornice so se obrnile na ministra za trgovino in industrijo, da bi se ukinila navedba vojnega ministra, s katero se prepoveduje izdajanje potnih listov za izpustništvo za vse osebe, ki v tekočem in prošlem letu niso vstopile v vojsko. Še tem je najbolj prizadet trgovski svet, ki mora radi svojih poslov potovati v inozemstvo. Smatra se, da bo vojni minister storil vse, da se trgovcem olajša potovanje v inozemstvo.

Nov pravilnik za telefonski promet. Ministrstvo za pošto in brcovaj je izdelalo nov pravilnik, ki bo veljal za vse telefonske proge in bo v kratkem uveljavljen. Takse ne bodo povišane. Otvorile se bodo javne govorilnice s navadnimi ali avtomatnimi aparati. Lastniki govorilnic bodo imeli pravico pobirati določene takse. Iz javnih govorilnic bo mogoče ekspedirati tudi brcovajke.

Zdravstveno stanje v Ljubljani. Zdravstveno stanje v Ljubljani je bilo glosom tedenskega zdravstvenega izkaza od 11. do 17. t. m. sledeče: novorojenih 23, umrlih 42. Od teh 31 domačev, 11 tujecev, v zavodih 20. Smrtni vzroki: življenska slabost 2, jetika 7, pljučnica 2, ošnice 1, griža 14, druge nalezljive bolezni 1, srčna hiba 2, rak 2, drugi vzroki 12, smrtna poškodba 1. Prijavljene nalezljive bolezni: davica 2, griža 34. Na griži bolni v domači oskrbi 7, v bolnici 18, tujecev 7, vojaka 2. Ošnice 1.

Jugoslovenska teozofska družba. Na teozofskem svetovnem kongresu, ki

se je vršil letos v Parizu, so bili prvi zastopniki Jugoslavlani. To je zelo razveseljiv pojav, iz katerega je sklepati, da je med našim narodom zanimanje za teozofsko gibanje večje, kakor bi si upali pričakovati in da so v mladi naši kraljevini številni posamezniki, ki se bavijo s teozofskimi študijami, a se med seboj ne poznajo. Zato se je sestavil v Ljubljani odbor, ki ima namen omogočiti tem interesentom medsebojni stik in pripraviti ustanovitve »Jugoslovenske teozofske družbe«. Namen te JTD bi bil isti, kakor je pri drugih velikih narodih: boriti se proti vedno bolj naraščajočemu materializmu in verskemu indiferentizmu na eni in proti praznovanju in verskemu formalizmu na drugi strani. Povdarjala bi duhovno enotnost človeškega rodu in kazala, da ta enotnost ni samo lepa fraza, ampak naravno dejstvo in kot tako podlaga vsake prave etike in vsake prave religije ter predmet osebnega izkustva. JTD kot nositeljica in predstaviteljica teozofičnega gibanja v naši kraljevini bi držala vse one resne moze in žene, katerim je na arcu duhovno vzbujenje in duhovna evolucija njih samih in našega naroda, brez ozira na njihovo versko, filozofično ali politično naziranje. Edini pogoj za vsprejem je priznanje aenosti človeštva. Da postane to priznanje spoznanje, priporoča JTD študij različnih filozofskih in verskih sistemov, predvsem pa poglobitev v lastno duševnost in vzbujenje vseh onih sedaj spečih duševnih sil, ki nam omogočijo vpogled v višje možnosti sveta in življenja. Interesente pozivamo, da se v svrhu informacij obrnejo pismeno na Pripravljalni odbor JTD Ljubljana, poštno ležeče, Glavna pošta.

Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani, Florijanska ul. 27 I. nadst. V soboto, 24. sept. in v nedeljo, 25. septembra vselci ob pol 9. zvečer veselo igra »Jesenski solncec in burka« »Karkšen gospod, tak slugac«. Predprodaja vstopnic v šentjakovski napredni knjižnici danes v soboto ob pol 6. do pol 8. zvečer ter pol ure pred predstavo pri blagajni.

Imenovanje. G. dr. Slavko Barla, dipl. ataše poslanstva v Washingtonu, je imenovan atašejem I. razreda pri našem konzulatu v Gradcu.

Himen. Dne 22. t. m. se je poročila gdnca Pavla Stančeva iz Bat pri Gorici z gosp. Ivo Hladnikom, strobnim

Kaj dela Prvo splošno društvo jugoslovenskih vpokojencev? Pišejo nam: Kot vpokojen poduradnik državne železnice in kot član društva vprašam tem potom v svojem in v imenu več članov: Kaj dela naše društvo? Ali spi spanje kralja Matijaža? Ali je znano predsedniku in gostilničarju, g. Jakobu Boletu v Kersnikovi ulici 5 in vsemu našemu odboru, da pride v najkrajšem času službena pragmatika pred parlament? Člani zahtevamo, da se takoj storijo v to potrebni koraki in napno vse sile, da se boše tudi nas že vpokojene državne vpokojence vpoštevalo v novi službeni pragmatiki — ravno tako, kakor tista naše kolege, ki stopijo šele v pokoj. Če se je na kaj storilo, naj se nas obvesti, kaj in kako! — Državni vpokojenec.

Pomanjkanje stanovanj. (Dopis iz Kranja.) Kakor povsod drugod, je tudi v Kranju veliko pomanjkanje stanovanj, kateremu ne odmoremo in ne bodo odpomogle še tako pametne stanovanjske navedbe in še tako rigorozne izvedbe navedb. Edina resnična odpomoka je mogoča le, ako se postavi potrebno število novih stanovanjskih hiš, katerih postavitev bi se moralo z vsi odločnostjo pospeševati. Tudi občine v svojem lastnem delokrogu bi lahko veliko pripomogle, da bi se pospešile nove stavbe. Pot, ki pelje do tega cilja, je pokazal kranjski napredni občinski zastop, ki je sklenil v svoji zadnji občinski seji, da bo parceliral svoje, sredi mesta nad Majdičevem mlino ležeče zemljišče na primerne stavbene parcele ter je odstopil, bodisi brezplačno, bodisi proti malenkostni kupnini onim interesentom, ki se zavzejo, tekom enega leta postaviti na tako pridobljeni parceli stanovanjsko hišo. Hiše se morajo postaviti po naratu, ki ga odobri občinski zastop. Interesentov se je oglasilo že precej, in upati je, da pridobi Kranj na ta način v kratkem najmanj 10 novih stanovanjskih hiš. Kakor čujemo, se Slovenska gradbena družba v Ljubljani, ki je na zadnjem velkem semnju postavila hišico, ki je zbudila občo pozornost, vrolo za nima za te stavbene prostore in namerava še letos pričeti z zgradbo moderne vile in priproste stanovanjske hiše. Upati je, da se odpravi v do glednem času v Kranju stanovanjska mizerija. Kdor želi priti hitro in ceno do krasnega stavbenega prostora, naj hiti, da ne zamudi ugodne prilike!

Napisane in naslikane stalne objave in reklame. Po točki 13., člen 6. taksnega in pristojbinskega pravilnika z dne 20. julija 1921 (objavljenega v Uradnem listu z dne 30. avgusta) se morajo prijaviti vse napisane in naslikane stalne objave ali reklame najkasneje do 15. oktobra 1921 najbližjemu davčnemu uradu, odpadajoča letna taksa za leto 1921 pa se mora plačati najkasneje do 1. novembra leta 1921. Vložiti prijavo in plačati takso so dolžni lastniki objekta, na katerem se objava ali se vrši reklama. Opozorja se nadalje, da podle dajo po točki 1 k tarifni postavki

8 citiranega zakona tudi plakati in druge objave »zaradi materialne koristi«, ki se prilepljajo ali pritrjujejo na okna, zidova, vrata itd., za vsak izvod taksi pet para, odnosno 50 para. Ker je finančna uprava opazila, da se takсна dolžnost ne izpolnjuje, opozarja, da se bo postopalo odslej v slučaju netaksiranja po zakonu.

Tečaj za lončarje in pečarje. Urad za pospeševanje obrti otvori dne 1. novembra t. l. na tehniški srednji šoli v Ljubljani 12tedenski tečaj za lončarje in pečarje. Namen tega tečaja je, dati mojstrom in pomočnikom priliko, da svoje praktično in teoretično znanje spopolnijo. Pounk bo celodnevni in bo dosegel naslednje predmete: modeliranje, risanje, tehnologijo, kemično preizkuševanje surovin, književodstvo, obrtno zakonodajstvo in delavnico. Interesenti, ki se nameravajo tega tečaja udeležiti, morajo prijaviti svojo udeležbo najkasneje do 15. oktobra t. l. pri Uradu za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta 22.

Krompir za mesto Ljubljana. Ker se vrši dovoz krompirja na dom zelo počasi vsled ogromnih naročil, se stranke opozarjajo, da pridejo lahko v ponedeljek in torek dne 26. in 27. septembra t. l. vse stranke z začetno črko A, B in C iskat same krompir v skladišče, Poljanska cesta št. 15. Krompir dobe stranke na Poljanski cesti št. 15 brez posebnega nakazila in sicer množino, ki so jo prijavile. Krompir se plača pri prevzemu. Stranke se prosijo, naj kolikor mogoče same pridejo prevzemat krompir, da razbremeno dovoz krompirja na dom. Krompir se bo oddajal ob 8. do 11. in od pol 2. do 5. popoldne.

Proti tatvinam na železnica. Ministrstvo za promet je izdalo naredbo vsem železniškim ravnateljstvom, naj odslej železniško osebo pazi na blago v vlakih, ker so se v zadnjem času vršile velike tatvine.

Drzna tatvina na Jurčičevem trgu. O drzni tatvini na Jurčičevem trgu smo prejeli še sledeče točnejše poročilo: Drzni tat je porabil popoldanski odmor to je čas od 12. do 14., da je v lovilni v prodajalno čevljev V. Strnša na Jurčičevem trgu. Tat je nemoten, neženirano odprl glavna vrata, čez kateri ni bil potočenjelo rolo, s ponarejenim ključem in začel potem v trgovini napravljati velik zavitek za čevlje. Ker je bilo zelo pozno, je tat stvar opustil in vzel s seboj 8 lepih finih moških čevljev in dva para ženskih. Približna škoda znaša 8.000 kron.

Liga cerkev v Ženevi je imela te dni kongres. Udeležilo se je ga tudi vse pravoslavne in protestantske cerkve po svojih zastopnikih. Izvolil se je pododbor, ki ima izvrševalno pooblastilo kongresa. V imenu srbske pravoslavne cerkve se je udeležil kongresa g. posl. dr. Voj. Janjič. Razen s cerkvenimi vprašanji se je bavil kongres tudi z vprašanjem ruskih beguncev, ki so v Jugoslaviji. Sir Dikenton in dr. Janjič sta imela z dr. Nansenom, predsednikom komisije lige narodov in predsednikom Norveške, posebno sejo zaradi ruskih beguncev. Zanje se bo zahtevalo pri zvezi narodov materialno pomoč.

Sokolstvo.

Ljubljanski Sokol pozivlja članstvo, naj pomaga pri delu na telovadnici (bivšem dirkališču). Vaak, kdor se čuti sposobnega za to delo, naj pride v nedeljo ob 9. na prostor, kjer dobi navodila. Prosimo številne udeležbe. En dan dela in prostor bo zopet v uporabi za telovadbo. Zdravo!

Sokol II. si je ustanovil glasbeni odsek šele pred nekoliko meseci. Uspeh, ki ga je bil ta odsek dosegel v tako kratkem času, je presenetljiv, kogar, posebno ker se je v zelo slabih okoliščinah tako krepko razvijal. Vaak dan smo videli nov priradek, imeli nov material in bili smo, odkrito povedano, optimistični. Nismo se strahili ne truda, ne žrtve. Žal, da smo morali zahtevati dolgoročno, posebno, ker so izostali viri za kritje, na katere smo računali. Pri vsej tej neozgodi pa nas tlačijo hudo zlo, da nimamo nikjer prostora za vaje. Vse to pa je potrla že marsikoga izmed naših glasbenikov in bati se je, da ne nastopi kriza, ki bi imela posebno za bodbe leto slabe posledice. Da se to prepreči, je sklenil odbor napraviti dne 9. oktobra večjo prireditev v Ljubljani, ki bo imela blagi namen, dati novih moči odseku. — P. n. občinstvo se na to že sedaj opozarja. Podrobnosti slede.

Telovadno društvo Sokol v Št. Vidu nad Ljubljano priredi v nedeljo dne 2. oktobra 1921 svojo javno telovadbo z veliko veselico poleg prostora gostilne A. Struklja na Trati s sledečim sporedom: Vsa bratska društva iz Ljubljane in okolice se zbirajo do najkasneje pol 13. ure pred Mestnim domom, od koder odkorakajo točno ob pol 13. uri z godbo bratskega društva Sokola II. skozi Ljubljano v Št. Vid. Ob pol 14. uri sprejem brataških društev pred gostilno pri Slepem Janezu v Zupuzah in nato sprevod skozi Šent Vid in nazaj do Ziberta na Trati, kjer se vrši ob 15. javna telovadba. Po telovadbi preta zabava z godbo, plesom, bogatim srečolovom, življivo pošto itd. Solidna in točna potrebna oolno preskrbljena. V slučaju slabega vremena odpade sprevod in javna telovadba in se vrši samo veselica v vseh prostorih gostilne pri Zibertu. K občini udeležbi vabi tem potom vsa bratska društva in prijatelje Sokolstva odhna. — Zdravo!

Najnovejša poročila.

ZDRAVSTVENO STANJE KRALJA ALEKSANDRA.

— d Versailles, 23. septembra. Zdravstveno stanje kralja Aleksandra se je precej izboljšalo. Kralj si cer še ni zapustil sobe, pač pa ni več v postelji.

NARODNA SKUPŠČINA SE NE SESTANE. — BOLEZEN KRALJA ALEKSANDRA.

— Beograd, 24. septembra. (Izvirno.) Včerajšnja brzojavka iz Pariza o ponovni bolezn kralja Aleksandra je vzbudila v tukajšnjih političnih krogih globok vtis. Vsi so pričakovali, da se kralj Aleksander najpozneje dne 25. t. m. povrne v Beograd. Z ozirom na program namenjene izredne seje narodne skupščine, na kateri bi kralj prisegel na ustavo, je ta seja sedaj brezpredmetna. Zato smatrajo politični krogi, da izredna seja skupščine ne bo sklicana in da se skupščina sestane šele 20. oktobra na redno zasedanje. Med tem časom bo deloval zakonodajni odbor in njegove sekcije.

SVEČAN SPREJEM ČESKO-SLOVAŠKEGA PRAVOSLAVNEGA VLADIKE V BEOGRADU.

— Beograd, 24. septembra. (Izvirno.) Včeraj ob 3. popoldne je prišel iz Sremskih Karlovcev češko-slovaški pravoslavni vladika Gorazd Prohazka v spremstvu številnega češko-slovaškega svečeništva. Na kolodvoru so sprejeli vladiko patrijarh Dimitrije s številno pravoslavno duhovščino, zastopniki ministrstva vere, zastopniki mestne občine beogradske in številno žensko, kakor tudi meščanstvo. Vladika Gorazd je podala mala deklica, oblečena v kosovsko devočko, hleb in sol. Po sprejemu na kolodvoru je bila veličastna procesija svečeništva po glavnih ulicah in Terazijah v saborno cerkev. Pred procesijo so nosili belo zastavo v znamenje, da so se naši češko-slovaški bratje povrnili v naročje matere cerkve, katero sta ustanovila Sv. Ciril in Metod. Beograd je češke brate nad vse iskreno sprejel. Po vseh ulicah so češko-slovaškemu vladiki prirejali viharne ovacije, vzklikajoč: Sv. Savi, Janu Husu in bratoma Sv. Cirilu in Metodu. V saborni cerkvi je bila nato ob 5. ve-

černa molitev. Med procesijo je številno svečeništvo prepevalo sv. psalme in sv. pesmi.

Danes se vladika udeležil parastosu po blagopokojnem kralju Petru Osvoboditelju.

V nedeljo poseti patrijarh Dimitrije vladiko Gorazda. Izvršeno bo rokopoljenje.

SESTANEK BENEŠ-SCHOBER.

— Dunaj, 24. septembra. (Izvirno.) Začetkom prihodnjega tedna se zopet sestane dr. Beneš in dr. Schober. Dunajska vlada sedaj razpravlja o dr. Beneševem predlogu glede Zapadne Ogrske. Krščansko-socialna stranka je predlagala, da se o predlogu posvetujejo tudi posamni parlamentarni klubi. Pričakovati je, da bo odgovor avstrijske vlade zadovoljiv in da bo Avstrija pristala na mirno rešitev vprašanja Zapadne Ogrske.

MADŽARI MORAJO IZPRAZNITI BURŠKO V DESETIH DNEH.

— d Pariz, 23. septembra. V notih, ki so jo zavezniki izročili madžarskemu pooblaščenca Prasznovskemu, se madžarski vladi dovoljuje desetdnevni rok za izpraznitev Zapadne Madžarske, začeti z dne, ko se nota izroči.

— Dunaj, 24. septembra. (Izvirno.) Na konferenci med zveznim kancelarjem dr. Schobrom in češko-slovaškim ministrom dr. Benešem se je na podlagi časopisnih poročil govorilo o ostri notici Češko-slovaške madžarski vladi. Nota ima značaj ultimata. Pogajanja za mirno rešitev, ki so se vršila na madžarski predlog, so se vsled madžarskih nesprejemljivih nazorov razbila. Dr. Beneš je na konferenci sporočil madžarski predlog, da izprazni Madžarska Burško pod pogojem, da ji potem vrne Avstrija Sopronj z okolico. O tem predlogu bo sklepal danes avstrijski odesk za zunanje zadeve. Socialni demokrati predlagajo glede Sopronja plebiscit.

ZOPETNA EKSPLOZIJA NA NEMSKEM.

— Karlsruhe, 24. septembra. (zv.) V bližini mesta je eksplodirala nova tovarna. Tovarna je popolnoma uničena. Mrtvih je več delavcev.

Društvene vesti.

— Kolo jugoslovenskih sester ima izredno sejo v ponedeljek, 26. t. m. ob 5. uri v risalnici Mladika. Udeležite se polnoštevilni! Predsedstvo.

— Prva vaja orkestralnega društva »Glasbene Matice« se bo vršila v ponedeljek 26. t. m. ob 8. zvečer v dvorani Glasbene Matice. Vabilo se vsi stari in novi člani k polnoštevilni in točni udeležbi.

Občni zbor pevskega zbora »Glasbene Matice« se vrši v soboto, dne 1. oktobra 1921 v pevski dvorani »Glasbene Matice« ob 8. zvečer. Dnevni red: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo blaginjskega. 4.) Poročilo revizorjev. 5.) Novi poslovnik pevskega zbora. 6.) Volitev odbora. 7.) Slučajnosti. Občni zbor je valed jubilejnega leta »Glasbene Matice« in njenega zbora zelo važen; zato je dolžnost vseh članov in članic, da se ga v največjem številu udeležijo. Odbor.

— Društvo tobačnih trafikantov v Ljubljani obvešča svoje člane, da je dovolilo obratno ravnanje južne železnice prodajo tovornih listov proti 5% proviziji. Opozorjamo, da je najmanjša dobava 50 komadov, pač pa se mora izkazati vsak član z dobavno knjigo za koleke. Obenem pa naprošamo p. n. trgovce in javnost, da si od slej naprej nabavljajo tovarne liste v svojih najbližnjih trafikah.

— Gosposvetski Zvon v Ljubljani se s posebnim zadovoljstvom ponovno zahvaljuje za sprejete milodare v prid našim bratom Korošcem. Nabralo se je na cvečični dan dne 11. septembra t. l. 9363 K, 15 L in 80 C. Na »Velikem sejmu« je donesla tehničnica po zaslugi g. tovarnarja Ivana Rebeka v Celju 12.280 K 80 v. Vsi ti darovi 21.643 K 80 v se bodo nakazali natančno in točno svojemu namenu. Pri tej priliki se mora društvo »Gosposvetski Zvon« še posebno tudi zahvaliti postrtovalnim in narodnim gospe in gospodičinam: Debeljakovi, Hudovernikovi, Copovi, Počkarjevi, Komanovi, Konjarjevi in g. Konradu Likorzarju, kakor vsem drugim, ki so radevolje in prostovoljno pobirali in nabirali darove in tako pripomogli, da se je nabrala tako izdatna vsota. Bog živi dobro slovenski roci!

— Jugoslovenska Matica, podružnica v Kranju, je imela povodom javne tombole in umetniškega večera dne 19. t. m. preko 20.000 K. Odboru je stalo ob strani toliko podpornikov in dobrotnikov, da se mu ni moglo zahvaliti vsakemu posebej. Zato izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so nam pomagali materijalno ali moralno. Posebej na še gospe Danilovi, Kobljar, Goljevi in Lovčetu iz Ljubljane, pevskega zbora »Narodne Citalnice« in Kolu jugoslovenskih sester v Kranju za najvrednejše darilo.

Gospodarske vesti.

Naš lesni eksport.

II.

To padanje cen je prišlo sicer italijanskemu konzumentu v dobro. Italijanskega producenta pa je porinilo v težak položaj. Italija je pridobila z novimi provincami toliko gozda, da krije sama doma skoro eno četrtino svoje letne potrebe na lesu. Ta industrija se je v zadnjih dveh letih v Italiji lepo razvila. Toda inozemska konkurenca z dokaj slabšo valuto in s tem cenejšo produkcijo ji je skoro onemogočila nadaljno ekspanzijo. Italijanski podjetniki so plačevali ponekod okrogel les na žagi dražje, kakor prodaja Avstrija. Danes izdelano blago franko transito Trbiž in Brenner. Italijanski podjetniki, ki imajo vsled tega naglega padca ogromne izgube in so deloma tudi že ustavili obrate, so na svoji glavni skupščini koncem avgusta t. l. v Tridentu sklenili energično resolucijo, ki jo objavlja milanski »Il Sole« z dne 2. septembra in s katero zahtevajo takojšnje uvedbo importne carine za les vseh provenienc. Tudi so se vršile o tem važnem vprašanju že številne konference interesiranih krogov pri raznih trgovskih zbornicah. Čeravno pa ni prišlo do sporazuma med konzumenti, importerji in producenti, vendar ni izključeno, da Italija uvede — vsaj začasno — in občno carino na uvoz lesa, kakor je pred kratkim uvedla občno carino na železo v zaščito lastne železne industrije. Zelo verjetno je, da bi Italija obremenila vsaj avstrijske produkte z visoko importno carino v trenutku, ko bi Avstrija dovolila svojim producentom povsem prost izvoz lesa, ker bi avstrijski producenti, ki dobivajo danes za 1 liro 18 n. avstr. kron na ta način dosegli 60 n. avstr. kron in bili v stanu cene v lirah toliko znižati, da bi ubili italijansko produkcijo.

Drug važen moment, ki je odločilen za naš lesni eksport v Italijo, je veliko pomanjkanje denarja v italijanskem gospodarstvu. Da restringira množino papirnatega denarja in dvigne s tem njegovo vrednost, je potegnila Italija že pred meseci iz prometa eno milijardo lir. S to energično operacijo je vstvarila Italija položaj, ki je prislil denarne zavode, da so brezobzirno in najstrožje omejili in znižali kredite in onemogočili nadaljni obstoj in razvoj bujno razcvetela verižništva. Sledilo so polomi in zagrmeli falimentni, ki so zadeli tudi stara podjetja. Toda ta velika poteza je očistila ozračje, obenem pa tudi ustvarila popolnoma novi plačilni sistem. Na mesto prejšnjih akreditivov in kontantnih plačil je stopilo kreditiranje. To se je v zadnjem polletu tako in na take termine razvilo, da se eksporter nehoti vpraša, če se mu v resnici še izplača kupčija s takimi plačilnimi pogoji. Kreditiranje je postalo nov konkurenčni faktor! Večkrat se sliši takozvane trgovce, ki pravijo, da se takih in enakih zahtev kupca sploh ne sme upoštevati. Lep princip in zelo prijetno stališče! Toda potem bi bilo še boljše, da se sploh neha delati. Kajti neizogibna faktorja v naši kalkulaciji morata biti Českoslovaška in Avstrija, ki pa imata sami ogromne množine lesa že pripravljene in prav radi odpehata ne samo na cenah, ampak tudi na plačilnih kondicijah, le da napravita kupčijo in realizirata zalogo.

Prvič, odkar obstoja, prihaja in pride slovenska lesna industrija sedaj v položaj, da samostojno izvede odločilen boj z inozemsko konkurenco. Konkurenca — s katero je delala in nastopala pred vojno paralelno v okvirju ene politične in državne enote z istimi trgovsko-političnimi pozicijami — je zdaj dandanes stoji nasproti kot živahna tekmovalka, ki vporablja vse finanse svoje trgovske politike in vso svojo tehnično in komercialno moč, da si izvozi prednost. Baš zato, da se ji ravno sedaj treba, da pokaže vsak posameznik, kaj za zna. Sedaj je nastopila nujna potreba, da vodijo ta težak in novodobni boj možne širokega obzora in zelo mirnih živcev, možje, katerim ni — kakor vojnini — »dobrotnikom« — trgovina le kupovanje in prodajanje, ampak politika in znanost, ki nudi vsaki dan nove kombinacije, ki pa zahteva tudi vsaki dan novih odločitev in nenadnih ukrepov, ki bazirajo na dobri teoretični in praktični izobrazbi in dolgoletnih komercialnih izkušnjah.

S temi našimi razmotirvanji prihajamo do zaključka, da manjkalo sedaj vsi predpogoji za uroden eksport lesa v Italijo. In z ozirom na splošno situacijo v Italiji ni baš upanja, da bi se položaj bistveno izboljšal pred spomladjo. Akoravno povpraševanje po lesu ene ali druge vrste od časa do časa nekoliko oživi, vendar ne smemo takih in enakih pojavov smatrati že za — če tudi splošno zaželeno — izboljšanje splošne situacije. Izboljšati se utesne situacija le za bukovino, če se v Siciliji obnese letina pomaranč in citron prav dobro in bogato ter če bosanske žage in produkcije, ki imajo surovine še deloma iz predvojnih pogojev po nizkih cenah na razpolago, ne vržejo do tedaj preveč svojega blaga na odnotti trg.

Kar se pa tiče uvozne carine za les v Italijo, naj skrb naša vlada, da napravi pravočasno in potrebne korake.

Na vsak način mora naša vlada nastopiti s protidredbami, ki ne smejo biti nič manj občutne za eksport Italije v Českoslovaško, kakor bi bila

uvozna carina na les za naš eksport v Italijo.

Potreba pa je tudi, da se konečno ukine izvozna carina za les. Poleg tega se mora podpreti lesno industrijo s prevladno tarifno politiko (Jadranski tarif), in ji dovoliti za eksport specialne železniške tarife. V to svrhu ustvari naj se končno pri ministrstvu saobračaja nujno potrebni oddelek za tarifno politiko, ker brez tega instrumenta si ne moremo misliti moderne konkurenčne boja z inozemsko lesno industrijo.

Toliko o lesnem eksportu v Italijo. Naš drugi glavni odjemalec Grška ni zadnje mesece skoro nič kupovala. Po velikem padcu dražme ob izbruhu grško-turške vojne je kupčila ondi skoro popolnoma stagnirala. Grki so dobri trgovci in kupijo le tedaj, če ima njih denar visoko kupno vrednost. Zadnje tedne, ko si je dražma pod utisom dobrih vesti z maloazijskega bojišča nekoliko opomogla, se je opazalo malotno zboljšanje. Potreba lesa je prav sedaj na Grškem velika, toda večja kupčija se razvije šele tedaj, ko se dražma zopet pospne na višino dobre valute. Vendar nam zadnja poročila z bojišča v tej smeri ne prinašajo dobrih nad.

Po teh naših prevdarskih pridemo do zanesljivega zaključka, da je situacija našega lesnega eksporta sedaj skrajno neugodna. Marsikdo, ki ne pozna razmer bi dejal, da si moramo pač polskati novih tržišč in novih odjemalcev. Takoj mu moramo odgovoriti, da smo Malo Azijo in Severno Afriko, ki sta bili svoje čase najboljši tržišči tudi že izgubili in sicer v prvi vrsti vsled tega, ker je naša lesna industrija tehnično zaostala in ni nudila tega, kar sta z ozirom na dobroto fabrikatov nudili Bosna in Romunija. O tem drugi!

Ljubljanski trg.

Preskrba z govejim mesom je ngodno urejena s tem, da si revnejši sloji nabavijo na ljudski stojnici, na stojnici centralne vnovčevalnice in stojnici Marčan-Toni, vse tri na Vodnikovem trgu, dobro goveje meso po 20 do 24 K kg. Nakup na teh stojnicah je intenziven. Telečje meso 22 do 24 K kg. Slanine na trgu silno primanjkuje, ker je eksportna cena prašičem tako visoka, da je za naš trg nedosežna. Maksimalna cena slanini 58 K trebušna, 64 K riba in sal. Na trg prihajajo le manjše količine slabega domačega špeha. Za mesto Ljubljana bo nabavil mestni magistrat v najkrajšem času zadostne količine zašamčeno čiste svinjske masti po ugodni ceni, in mast v manjših množinah razprodajal.

Glede mesnih izdelkov se Ljubljana v kratkem osamosvoji. Vrhnjska tovarna konserv prenese svoj paviljon iz ljubljanskega sejma na Vodnikov trg ter se je zavezala na tem paviljonu preskrbovati Ljubljano z najboljšimi mesnimi izdelki, kot šunkami, prekajanim mesom, klobasami, jeterinami in mesnimi konservami itd. po znižanih cenah. Tovarna namerava izdelovati tako množino tega blaga po češkem vzorcu s češkim personalom, da bo zadostovalo za vso Kranjsko. Če bo blago najboljšee kakovosti, se bomo s tem podjetjem in s podjetjem centralne vnovčevalnice, ki se nahaja v razvoju, oprostil tujih firm ter se bo ustvarila zdrava konkurenca. Paviljon vrhnjske tovarne bo cel dan odprt.

Glede krompirja za Ljubljano je akcija v polnem teku in smemo upati, da spravimo do konca oktobra zadostne množine krompirja v Ljubljano ter si mestni magistrat nabavi tudi lahko nekaj zaloge za zimo za revnejše sloje. Primanjkuje pa mestnemu magistratu primernega velikega skladišča za shranjevanje čez zimo. Ponudbe takih skladišč bi bile jako dobrodošle.

Dela za mestno mlekarno so sedaj dovršena in prične mlekarne poslovati pričetkom meseca oktobra. O podrobnostih bo občinstvo v posebni notici obveščeno.

Berze.

— Pariz, 23. septembra. Dunaj 1.25, Berlin 13, Milan 58.125, New York 14.035, Zurich 242.50.

— Trst, 23. septembra. Zagreb 11.40, Berlin 22.50, Pariz 172.50, London 90.50, Zurich 417.

— Zürich, 23. septembra. Zagreb 2.60, Dunaj 0.5249, Praga 6.799, Milan 239.51, Pariz 412.51, London 216.79.

— Praga, 23. septembra. Zagreb 40.50, Dunaj 4.875, Milan 362, Pariz 628, London 330, Zurich 1525.

— d Zagreb, 23. septembra. Devize: Berlin 201—205, Italija izplačilo 880—885, ček 860—865, London 790 do 800, New York 209—211, Pariz 1500 do 1545, Praga 250—255, Dunaj 12.30 do 12.70, Budimpešta 28.50—29.50, Bukarešta 202—208, Valute: Dolari 205 do 208, avstrijske krone 14.50—15.50, carski rublji 16—18, napoleonori 610 do 630, nemške marke 198—204, italijanske lire 870—880.

— d Beograd, 23. septembra. Valute: Ameriški dolarji 52.325, bolgarski levi 37.50, romunski lei 52.375, nemške marke 50.75, češko-slovaške krone 52.62, avstrijske krone 3.60, Devize: Pariz 375, London 199.25, New York 52.10, Dunaj 3.19, Praga 53.40, Rim-Milan 244.575, Berlin 50.275.

— d Curih, 23. septembra. Devize: Berlin 5.37, New York 579, London 21.68, Pariz 41.30, Milan 24, Praga 6.80, Zagreb 2.60, Budimpešta 0.77, Bukarešta 5.30, Dunaj 0.52, avstrijske krone 0.37.

— d Dunaj, 23. septembra. Devize: Zagreb 873—877, London 6855 do 6875, Milan 7560—7580, New York 1825—1829, Pariz 13.055—13.095, Praga 2117—2123, Curih 31.475—31.525, Valute: Dolari 1805—1809, angleške funti 6830—6850, ital. lire 7515—7535, dinariji tisočaki 3480—3500, stotak 3470—3490, češko-slovaške krone 211 do 2118.

— g Nove menične golice. Upravi državnih monopolov je dala izdelati novo emisijo meničnih golice, ki bodo veljale za vso državo.

— g Razpuščen agrarni odbor v Sloveniji. Ministrstvo za agrarno reformo je razrešilo od dolžnosti vse agrarne odbore, ki so imeli posla s parcelacijske veleposestev v Sloveniji.

— g Poročilo o stanju jesenske seje. Stanje setve in vpliv vremena na poljsko kulturo je v prvi polovici meseca septembra tola: Vreme je zmerno z malimi padavinami. Lepo vreme delo vpliva na dozorevanje kornu, ašja in grozdja. Pridelki kornu vedno manj zaradi suše na bo ugoden. Tobač je dober, ker je bilo vreme za dozorevanje povoljno. Repa in sladkorna pesa bosta dali dober pridelek. V vino gradih in sadnjakih se vrši trgatve. Trgatve bo dobra in pridelek bo izvrstne kakovosti.

— g Avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt na Dunaju poviša svojo delniško glavico od n. n. K 400 milijonov na n. n. K 600 milijonov po tem emisiji 625.000 novih delnic po nom. n. n. K 320. Nove delnice partično piražo na dobičku za drugo polovico poslovnega leta 1921. Sedanjim delničarjem se na podlagi njih opeljske pravice ponujajo nove delnice, tako da odpade na dve stari delnici ena nova proti plačilu n. n. K 1.550 — za vsaki komad plus 4% od tega zneeka za čas od 1. julija 1921 do dne vplačila. Opeljsko pravico do novih delnic je uveljaviti od dne 19. septembra do vključno 1. oktobra t. l. Za Slovenijo se je vršila subakripcija pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani, Prešernova ulica 50, katerega radevolje na razpolago z vsemi zahtevanimi poslanili.

— g Zadrugi kongres v Ljubljani 30. septembra se vrši v Ljubljani kongres glavnega zadrugnega saveza kraljevine SHS. Kongresa se udeležijo zadrugi iz vseh delov države.

— g Za spoj Splita z zaledjem Iz Beograda poročajo, da je nekdo slovensko gradbeno društvo v Mariboru skupno z delniško družbo Handelsbank v Curihu prosilo vlado za dovoljenje, da more proučavati železniški spoj Splita s progo Sarajevsko-Metkova. Važnost Splita za vso državo spoznavajo počasi tudi krogi, ki so bili do sedaj v tem važnem vprašanju rezervirani.

— g Papirnica v Beogradu. Beogradska industrija Papo bo zgradil v Beogradu veliko papirnico, ki bo najmodernejša svoje vrste na Balkanu. Papirnica bo obsegala 4000 kubnih metrov, bo imela 380 oken, lasten vodovod, glavni stroj pa bo imel 1000 konjskih sil.

— g Davek na poslovi promet je nanovo urejen po uredbi z dne 17. junija t. l. Uradni list broj 113 ter po pravilniku za izvrševanje uredbe o davku na poslovi promet v isti številki Uradnega lista. Nova določila se bistveno razlikujejo od starih, dosedanjih in stopajo v veljavo dne 1. oktobra t. l.

— g Predsednik Masaryk o brezposelnosti v Českoslovaški. Praga, 21. septembra. V svojem odgovoru na pozdravno brzojavko delavcev v Brnu je odgovoril predsednik Masaryk, da je v Českoslovaški mnogo manj nezaposlenih, kakor jih je v drugih državah, posebno v Franciji, Angliji in Ameriki. Domača tekstilna industrija je dobila mnogo naročil. Českoslovaška bi mogla naročila izvršiti tekom cele vrste let, to pa bi mogla doseči le, ako bi se povišala produkcija in delo. Delavska zveza svojega cilja ne bo dosegla s silo, temveč mora z vsemi svojimi silami braniti moč republike, ki je garancija za uspeh prihodnje evolucije. Predsednik želi miru. Ta želja bo direktiva za češko-slovaško politiko v bodočnosti.

— g Uvoz v Bolgarsko. Bolgarska vlada je upeljala za uvoz iz inozemstva svojo lastno tarifo, ki bo v veljavi, dokler se ne sklenejo posebne trgovske pogodbe. Istčasno je ukinita Bolgarska vse tarifne olajšave za uvoz iz Švice, Holandske, Španije, Švedske, Danske, Madžarske in Avstrije. Blago iz teh držav se zacarini po maksimalni tarifi.

Darila

Upravi našega lista so oddali: g. Ivan Jakopič, knjigovoz v Ljubljani, povodom dobitka efektne loterije Sokola v Novem mestu za: Stavbni sklad Sokola I. 2000 K, stavbni sklad Sokola II. 1000 K, Zgradbo obrtnega doma 500 K, »Domovina« 500 K, Ciril-Metodovo družbo 500 K; za Ciril-Metodovo družbo: g. Ivan Svetina-stavbenik, 50 K, mesto venca na krsto pok. Fani Hartman, p. d. »Figoce«, in g. dr. Stanko Sajovic, odvetniški kand., Celje, 100 K, v pročni spomin z gosposco učiteljico Julijo Mlačev. — Skupaj 650 K. Za Jugoslov. Matico: g. I. Selorin, »bral 80 K, ter g. Jakopič 500 K, iz istega povoda, kakor zgoraj. — Skupaj 580 K. — Srčna hvala!

Izpred sodišča.

— »Liberalno denunciantstvo pred sodiščem«. Pod tem naslovom je prišlo včerajšnji »Slovenec« bombastično poročilo o razpravi, ki se je vršila v četrtki, 22. t. m. pred sodiščem v Vel. Laščah. Tožen je namreč ribniški dekan Skubic, ker je obdolžil gg. Ivana Arkota in Franca Križmanna iz Ribnice, češ da sta ga med vojno denuncirala radi neke pridige zvonov. Dekan Skubic bi po vsej sili rad igral vlogo mučenika za jugoslovensko idejo, dasi je znano, da je bil najintimnejši prijatelj in pristaša izdajalca dr. Sušteršiča in je z njim med prvimi prejadral v tabor »Resnice«. Da prikrije svoje avstrijskantske misli, je obdolžil sedaj ribniške naprednjake, da so ga oni iz avstrijskantskega mišljenja ovdajali kot srbofil. Vse domnevne preganjanje med vojno pa je zrastle v njegovi lastni glavi. Iz izjave g. Slavka Plemija, mest. trž. nadzornika, ki je izšla v »Jutru«, je pač jasno razvidno, da proti Skubicu sploh ni bila vložena nobena ovadba in da se proti njemu sploh ni vršila nobena preiskava. G. Plemija, ki je bil član preiskovalne komisije, moramo smatrati pač kot glavno pričjo tega procesa. Izpovedbo orožnika Teršarja je »Slovenec« previdno zamočal. Imenovana priča pravi namreč, da so se nekoč pač neke osebe pri njem pritožile zaradi pridige dekana Skubice, ker je dejal, da »so tudi Sokoli krivi vojne, ker so se hodili bratiti s Srbi v Beograd«. Podučil pa jih je, naj gredo tožit na sodišče, češ da bi v avstrijskih časih pač težko oblast proti dekanku Skubicu radi take pridige nastopila. G. Plemelj je iz lastne inicijative objavil svojo izjavo, ker je takoj čutil, kako krivica se dela gospodoma Arku in Križmanu. Značilno je tudi dejstvo, da sta ga tako dekan Skubic, kakor ga. Smodejeva prišla pregovarjati v Ljubljano, da naj priča v tem smislu, kakor ga. Smodejeva, kar pa je ta z ogorčenjem odklonil!

Mariborska porota.

Od častnika do roparja. Giorgio Porhovič-Vasiljevič 18 let star, sin bogatega tovarnarja iz Rostova ob Donu je prišel l. 1917 iz častniške šole v Kijevu kot častnik, vstopil je v protibolševiško armado generala Kornilova, pozneje v Denikinovo in končno v Vranglovo armado ter gotovo ni stulil, da bo kdaj sedel kot ropar pred mariborsko poroto. Zašel pa je na to klop po tej poti: Po razsulu Vranglove armade je zbežal v Turčijo, od tam v Beograd, kjer se je vdajal kot pomočnik šoferja. Ko je bilo več ruskih oficirjev radi bolševiških zvez izgnanih iz Beograda, je bilo konec tudi

njegovemu šoferstvu pri ruskem Rdečem križu. S svojim tovarišem Cjelikovim je sklenil odpotovati preko Maribora v Ukrajino. Dospeli sta na mariborski kolodvor koncem marca, ju tam nagovoril neki Blagovič, ki se je izdal tudi za ruskega kapetana. Čim je zvedel za njun obupni položaj, jima je nasvetoval, da vsi trije izvršijo rop na menjalnico, nahajajočo se na peronu glavne kolodvorice, češ da store obenem dobro delo, ker da je še menjalnica zid, torej boljše. Izdelal jima je podoben načrt in zreb je določil vlogo vsakemu posebej. Dne 31. marca po 19. uri so izvršili načrt. Blagovič je šel v menjalnico, kjer se je tedaj navadno nahajala tudi finančna straža, ki pa je bila tisti čas odsotna pri avstrijskem vlaku, ravnotako državna policija, ki ima svojo stražnico poleg menjalnice. Med tem ko je Blagovič zaposlil uradnika Henrika Scheidbacha, ki je ob tem času ravno zaključeval blagajno in sortirjal denar, sta naglo vstopila Cjelikov in Porhovič v menjalnico, nastavila prestrašenemu Scheidbachu revolver, grozeč mu naj bo tiho. V tem je Blagovič zunaj vgasnil luč ter zaprl vnanja vrata. Ona dva notri sta se pridno lotila dela. Zvezala sta Scheidbacha, Cjelikov ga je stražil, Porhovič je najprej njega osebno oropal, nato pa še nagrabil že pripravljene denar ter vzel še malo železno blagajno, izročivši vse zunanji pri okencu stoječemu Blagoviču. Ko so bili gotovi, so Scheidbacha še zvezali na nogah ter mu s časopisom zamašili usta in ga pusteč ležati na tleh pobegnili, ne da bi jih bil kdo opazil. Še tisto noč so bili po pešpoti že ob meji, tam so razbili blagajno, vzeli denar, drugo pa s kaseto vred zakopali, nato odšli čez mejo do Ormoža, kjer so na postaji v čakalnici čakali na jutranji vlak. Oropani denar raznih valut v znesku 268.516 K so si razdelili. Po načrtu so vzeli vse seboj iz menjalnice, da bi jih niti policijski pes ne izvolal. Le eno veliko nerodnost so pri tem napravili: Porhovič je namreč obdržal pri sebi tudi zasebno listnico Scheidbachovo v kateri se je nahajala Scheidbachova legitimacija kot član organizacije JSDS. Zjutraj jih kontrolira orožnik po potnih listih. Ker niso imeli avstr. vizuma, jih je zaustavil. Med tem ko se je orožnik pečal najprej z Porhovičem, sta onadva pobegnili. Pri vizitaciji najdeni denar tuji valut in pa vest v nemških listih o drznem ropu v Mariboru je dalo povod za aretacijo. In dobili so res saj enega pravih tičev.

Med tem je mariborska policija osumila oropane Scheidbacha samega, češ, da je rop fingiral. Nič ni pomagalo njegovo zatrjevanje, da je nedolžen, njegovega gospodarja Gnusa niti niso hoteli zaslišati. Scheidbach je moral sedeti v preiskovalnem zaporu 8 dni in bil bi lahko sedel še do te porote, da ni imel Porhovič v Ormožu tako — smolo. Mladi mož prizna skesano svoje dejanje. Njegov zagovornik dr. Kimovec

predlaga dodatno vprašanje na ravnanje pod tujim vplivom in skrajno bedo. Predlog je senat odklonil. Porotniki so potrdili vprašanje na rop. In tako je mladi Porhovič pred mariborsko poroto sprejel resigniran svojo petletno ječo kot izreden ropar.

Roparska specialiteta.

Pod tako nenavadnimi okolnostmi se morda še ni izvršil noben rop, vsaj ne pri nas, kakor se je oni pri Jakobu Kelcu, poslastniku v Paradižu v Halozah, na večer 6. februarja 1920. Sloveči vlomilec Sommer, bivši narednik v vojaški bolnici v Ptuj, je nekoč pravil svojemu znanцу Lebnu, da je njegov sosed, Jakob Kelc iz Paradiža žigosal mnogo bankovcev. Leben se je za to nenavadno zanimal; hotel je zvedeti vse podrobnosti g'ede leve hiše itd. To zanimanje je zanesel v svojo gostilniško družbo, kjer se je sklenilo, da mora Sommer pokazati pot do Kelca. Toda Sommer, čeprav sam na zelo krivih potih, se je temu načrtu izognil. Zato se je tem krčeviteje oprijel človek, o katerem bi se bilo kaj takega najmanj pričakovalo, saj je slovel kot sin premožnega kmeta v Bukovcih tostran Drave. To je bil France Solina. Med drugim je poskusil za svoj naklep pridobiti Petra Plohla, kateremu je obljubil 20.000 K. Plohl, čeprav ravno takrat v stiskah, je ponudbo odklonil. Solina se je prav takrat tudi ženi kar ga tudi ni oviralo, da ni dalje snoval naklep. Pridobil je zanj tedaj na dopustu se nahajajočega vojaka Franceta Janžekoviča, tudi poslastnikovega sina v Stojnicah ter Jožefa Kristofiča, ki je imel doma nevarno bolno ženo. Janžekovič si je za ta posel celo podaljšal svoj dopust. Ko so dogovorili ves načrt v podrobnosti, so ga na večer 6. februarja pr. l. tudi izpeljali. Kelčev sin pravkar odvečerali, ko je vstopil prvi z robcem našemljen v hišo. Kelčevi so mislili, da prihaja sosed v maskar in je žena še veselo dejala: »No nocoj bomo pa še plesali.« A takoj nato stoni že drugi našemljenec z revolverjem v roki. Stari Kelc ob mizi stoječ je imel ravno ucaar pripravljen za izplačilo dninarjev: 50 K bankovec in listnico. Videl je hkrati dva napeta revolverja proti sebi, bankovec mu je že izginil, za listnico pa se je vnel kratke boje. Kelc, zapazivši v veži še tretjega roparja s karabinko nanj obrnjeno, je mislil, da je že po njem; prošil je samo še, naj puste družini življenje. Roparji niso nič govorili, nego so kazali samo s prstom na omaro, kjer so vedeli, da se nahaja denar. Kelc jim ga je sam dal, češ, tu imate ta papir, če vas bo zveličal. Bilo je 7000 K. Roparji, ki so seveda pričakovali veliko več, so nato sami iskali naprej, a brezuspešno. Med iskanjem se enemu ob karbidovi svetilki vname robec na obrazu; zato izpusti svetilko in nastala je tema, ki je oba roparja poglajala v beg, da sta prevrnila tovariša, stražnega pri vratih. Po potu so se skre-

gali za plen, s katerim itak niso bili zadovoljni; onega, ki je stal na straži — to je bil Janžekovič, je Solina odpravil samo s 110 K.

Tostran Drave v domačiji roparjev ni nihče stulil, kaj se je zgodilo. Bilo je tedaj toliko sličnih zločinov v tem okraju, da se o tem ropu v samotni hiši več ur oddaljenega kraja tostran ni dosti govorilo. Osumili so pač Stumbergerja iz Medribnika in sicer zaradi popolnoma sličnega robca, kakoršnega je imel eden roparjev kot masko na obrazu. Stumberger je sedel zato po nedolžnem več mesecev v zaporu. Letos šele je oni Plohl, katerega je Solina prvega nagovarjal, slučajno zvedel za ta rop in je vso zadevo izdal. Solina se je delal strašno ogorčenega, dal je po odvratniku Plohlju pisati poziv, naj vse prekljče kot laž, na kar dobi 2000 K nagrade. Spravil je še več priš v nesrečo, ki naj bi pričale njegove alibi za tisti večer itd. V preiskovalnem zaporu je razvil celo korespondenco, da bi odvalil od sebe vlogo glavnega lunaka-voditelja. Pri glavni razpravi se je vedel drzno, samozvestno, češ vsega je kriv Kristofič, a ta trdi isto o Solini; je Janžekovič se kaže precej odkritega. Oropani Kelc je slikal ves prizor in zagotavljal, kakšne zle posledice je rodil ta obisk na zdravju njegove žene in otroka, ki od prevelikega strahu še drugo jutro ni mogel zganiti s trepalnicami oči. Zahteva odškodnino vse skup 28.000 K. Po krivdoreku porotnikov na glavna vprašanja na rop so bili obsojeni: Solina na 10 let, Janžekovič na 3 leta, Kristofič na 8 let težke ječe, ter vsi v plačilo oropane denarja 7500 K ter stroške.

Ta nenavaden slučaj je privabil vse polno ljudi iz Haloz in okolice. Solina in Janžekovič sta še po obsodi grozila tistim, ki so za nju neugodno pričali.

Raznošerosi.

• Prva Napoleonova ljubezen. Ko je bil Napoleon še mlad poročnik, je v Valenci zahajal k neki gospej Colombier, ki je imela hčerko Karolino, v katero se je zaljubil. V posesti mesta Valence se nahaja slika te prve ljubezni mladega Korzičana. V žalostnih dneh na otoku Sv. Helene je razmišljal Napoleon o svoji mladosti in pripovedoval svojim zaupnikom spomine iz svoje mladosti. Med drugim je pravil, da je njegova in Karoline sreča obstojala v tem, da sta skupaj zobala češnje. Toda usoda ju je kmalu ločila. Karolina se je poročila z nekim Napoleonovim tovarišem in ko jo je Napoleon po petih letih zopet videl, ni čutil do nje več ljubezni. Pozabil pa je ni nikdar. Kot cesar jo je imenoval za dvorno damo svoje matere, njeneža moža pa za glavnega upravitelja gozdov in ga povzdignil v baronski stan. Na potu h kronanju v Italijo ga je vodila pot preko Lyonsa, kjer ga je obiskala Karolina. Napoleon je doživel

veliko razočaranje: iz mične deklice je postala Karolina v teku enega četrtsotletja stara uvela žena.

• Draga »ofceta«. V Riesenburgu v Nemčiji je oženil te dni bogat kmet svojo hčer z revnim kmetom. Na »ofceta« je povabil 90 gostov, ki so povzili celo srno, dva prašiča, 16 kokoši, veliko množino surovega masla in sladkornja, piva in vina. Pri pojedini je sviralo 6 godcev. »Ofceta« je stala okoli 13.000 mark.

• Koliko konj je na svetu. Skupno število konj na svetu znaša 95 milijonov, od katerih je 44 milijonov v Evropi. Pred vojno je imela največ konj evropska Rusija, nato Nemčija. V Evropi imamo 44 toplokrvnih in 16 hladnokrvnih pasem.

• Masarykov dar italijanskemu kralju. Predsednik Masaryk je poklonil italijanskemu kralju mal srebrni kip hradžanskega sv. Jurija s pismom, v katerem se zahvaljuje za italijanske gostoljubnost in v katerem se spominja Dantejeve prošnje.

• Mati umorila tri lastne otroke. V Lünen pri Dortmundu je rudarjeva žena Leiki umorila ponoči v duševni zmedenosti tri lastne otroke v starosti od 9 do 11 let. Eden od dečkov se je prebudit ravno v trenutku, ko mu je hotela dati prerezati vrat z britvijo in skušal uteči v očetovo spalnico. Nesrečna mati pa ga je vrela pri vratih in mu prerezala vrat. Mater so odpeljali na policijo, kjer je zaspala. Ko se je prebudila ni vedela prav nič o svojem strašnem dejanju.

• Stanovanjska mizerija v Chicagu. Kakor pri nas, tako je tudi drugod po svetu velika stanovanjska mizerija in korupcija. V Chicagu je n. pr. 50.000 hiš premalo, kar je mnogo stanovanj — praznih. Lastniki lepih stanovanj zahtevajo stare vojne cene, ljudje, katerim pa so plače pristržene, ne morejo plačevati visokih najemnin in se morajo izseliti iz dragih stanovanj. Kakor pri nas, tako je tudi tam mnogo tolažb in nič dejanj, mnogo kokodakanja in nič jaje!

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podržaj.

Remenarska pomočnika

4—5 za izradnju gamaša uz dobro plaču, nastup odmah, trazi Dragutin Weiss, tvornica gamaša, Bjelovar. 6847

Išče se

Železninar, mlajša, dobro izurjena mož, za takoj ali najpozneje do 15. okt. 1921. Pismene ponudbe je poslati oa Anton Brečič, trgovina z železino, Ptuj.

Absolventinja

trgovskega tečaja išče primernege mesta večša strojeopisja in nekoliko stenografije. Gre tudi par mesecev kot praktikanjca brezplačno. Ponudbe pod »Začetnica 6833« na upravo Slov. Naroda. 6833

Učiteljica klavirja

ima oddati še nekaj ur. Podučila se po najboljši in praktični metodi. Poizve se v Slomškovi ulici 14, 1. nadst. desno.

Posodi se

na dobro poročstvo ali l. vknjižbo večja vsota denarja. Naslov pove uprava St. Naroda. 68.0

Renata Bock

recommences lessons on Th 1 st of October. 6834

Prve belokranjske apnenice

nudijo apno na veliko. Fr. Kralj, Črnomelj. 6836

Išče se za dve osebi

dobra in točna opoldanska hrana. Ponudbe z detaliranimi podatki in navedbo cene do 27. t. m. pod šifro »Dobra hrana 123—6837« na upravo Slov. Naroda. 6837

Na prodaj

sta dve enonadstropni hiši v večjem industrijskem kraju na Kranjskem, in nad 20 orolov (johov) bukovega gozda za takojšnje sekanje. Gozd se da tudi posebej, skupaj pa ima prednost. Vprašanja pod »Hiše 6822« do 25. oktobra 1921 na upravo Slov. Naroda. 6822

Seno naprodaj.

Dobro goveje in dobro konjsko seno se proda, okroglo 15 tisoč kg. Poleg tega se proda okroglo 2000 kg pese in drobnega krompirja. Kupec naj ponudi cene pod »Hiše 6821« na upravo Slov. Naroda do 25. oktobra. 6821

Več 100 steklenic

praznih, različne velikosti, pol litra, 1 liter, po 3 krone, se proda. Berta Černe, Zagorje ob Savi. 6817

Lesene mize

okrogle, popolnoma nove, 15 do 20 kosov, se prav ceno oddajo. Več pove Berta Černe, Zagorje ob Savi. 6816

Akademikarka

trazi stan i hrano u centru grada. Plača dobro. Ponude pod »Akademikarka 6843« na upravo Slov. Naroda. 6843

Katera žena posodi

drugi 5000 K proti mesečnemu odplačevanju v 12. obrokih? Ponudbe pod »Čas je zlato«, Ljubljana, glavno pošto ležeče. 6844

Natakarica na račun

se sprejme s 1 oktobrom v večjem industrijskem kraju na Spod. Stajerskem. Prednost imajo one, ki znajo tudi živati Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 6845

Jetika!

Dr. Pečnik, Jetika.

Današnje strogo znanstveno zdravljenje. Vsak jetičnik, ki hoče doma ozdraviti naj kupi to knjigo. V vseh knjigarnah, 48 strani, 9 K.

Uradno dovoljena, še 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska

posredovalnica boljših služb

G. Flux

Gospodstva ulica 4, 1. nadstropje levo. Pri zunanjih naročilih znanja za odgovor. Reflektira se samo na dobra izpričevanja ali pridne začetoce.

Med. univ. Božidar Fajdiga

Olga Fajdiga roj. Rakovičeva

poročena

Kranj, 24. sept. 1921.

Največja zaloga

risalnih orodij

Na drobno. — — Na debelo

Vil. Sequardt

delavnica za precizno mehaniko Ljubljana, Dalmatinova 5. 6849

Proda se

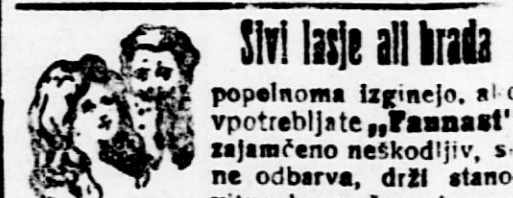
hiša z dobro idočo gostilno ter 14 orolov zemlje v večjem prometnem kraju na Notranjskem. Pojasnila v pisarni dr. Ivana Tavčar v Ljubljani. 6854

Naznaniam cenjenim odjemalcem, da so došli **damski vzorci klobukov letošnje mode**, po katerih sprejemam tudi popravila. Cene novih nizke. Tudi **barvne in preoblikovanje** (formanje) vseh vrst **mekhkih klobukov**.

J. Stemberger, Banajska o. 9 drugo dvorišče desno 6789

Na prodaj

lep, dolg, skoro nov **košuh** Levstikova ulica 4/I. 6841

Slvi lasje ali brada popolnoma izginejo, ako vpotrebljate »Farnast« sajameceno neskojdiv, sine odbarva, drži stanovitno, barva črna, temno-rjava, rjava, svetlorjava, temnoplavo (črna) in svetloplavo. Poji se po polti diskretno. Karton SHS K 45 in SHS K 60 franko. K te le prist'viti las od SHS K 100 naprej. Zahitejate cenik f. Rejstah, bivica in specializist za barvanje las. Wien VII., Himmelfahrtstr. 22. 6810

Med. univ. Božidar Fajdiga Olga Fajdiga roj. Rakovičeva poročena

Kranj, 24. sept. 1921.

Praga - Ljubljana - Maribor.

Trstje za stropne izdeluje in prodaja

na debelo in drobno m² po K 3.50 pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13. Trstovo. 6810

Vila na Bincih št. 1

ob Tržaški cesti, enodružinska, z velikim vrtom, se prod. Več se izve istotam pri lastniku Tribuč. 6710

Strešno lepenko

ima v zalogi naiceneje **Jož. R. PUZ, Ljubljana, Gradaška ul. 3. Telefon 513.**

Urarskega učenca

sprejme Ed. Škopek, urar, Mestni trg 8. 6838

Kupi se

dobro ohranjen fotografski aparat, dobre znamke, velikost 6/9 ali 9/12. Ponudbe pod »Aparat 6839« na upravo Slov. Naroda. 683

English lessons

Hilde Kosler (drž. izprašana učiteljica). Celovška cesta 70, Ceki-nov grad. 6840

Proda se

dobro ohranjena oprava za eno sobo. Naslov pove uprava Slov. Nar. da. 685

Zobozdravnik

inosemce, Rusko-Polska, apribroz leta 1918 z najboljši mi sprčevali, išče trajno mesto kot asistent v dobri praksi, ozir. asociacije pri medsebejnem sporazumu. Ponudbe dod. »Triletna praksa 6850« na udruvalništvo Slov. Naroda. 6850

Jakob Janež

konec. vodnjaški mojster, Ljubljana, Hradeckega vas 32. Izvršujem vsa vodnjaška dela. 6863

Spreten poslovođa

za stavbno in strojne ključavničarstvo. z mojsterskim izpitom, eventualno tudi druzabnik, so 16 o. Ivana Rastelger, Ptuj. 6811

Lepa vila

z vrtom v Ljubljani, tik električne postaje, se prod. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 6826

Sprejme se

takoj življa na dom za belo perilo. S hrano in strojem je preskrbljeno. Več v trgovini Schwab & Bizjak. 6824

Kupi se

takoj dobro ohranjena spalnica modernega sloga. Reflektira se samo na svetlo-rumeno barvo. Ponudbe pod »Spalnica 6825« na upravo Slov. Naroda. 6825

Ženitna ponudba.

Gospodična, ki ima prevzeti posestvo s trgovino, išče znanja v svrhu ženitve s trgovcem 30-40 let s primernim premoženjem. Ponudbe na upravnistvo Slov. Naroda pod »Pr.hodnost 6760«.

Hiša na Bincih št. 37

ob Tržaški cesti, dvonadstropna, pripravana za vsako podjette, se prod. Več se izve istotam pri lastniku Tribuč. 6709

G. F. Jurásek

upravljalac glasovih v Ljubljani Welkova 12.

Izvršujem upravljanje ter popravila glasovirjev in harmonijev apesielno strokovno, točno in ceno

Službe išče

uradnik, izvezbav v poslovanju boln. plačajan (brat. skladnic). Ponudbe pod »Izvezbav 6829« z navedbo plače je doplatiti do 1. oktobra na upravnistvo St. Naroda. 6829

Lastniki konj!

V zalogi imam večjo množino ovsa, ktereja oddajam v vsaki množini. I Rojc, Selo pri Ljubljani. 6831

Prodajalka

vešča manufakture in galanterije, išče mesto. Bonudbe pod »Manufakturnika 6832« na upravo Slov. Naroda. 6832

Tovarna drož in špirta

na Vica pri Ljubljani

priporočila svoje najboljšie žitne drože (kvas) po zmerni ceni lotarom se prodajna turbina 75 HP. parne silnike, dynamo in drugi strojni deli. Ogleda se v zgoraj navedeni tovarni. M. Zolner in sin 6838

Mayerjev Lexikon

17 zvezkov, popolnoma v dobrem stanju, eleg. vezano, se prod. Berta Černe, Zagorje ob Savi. 6815

Naprodaj koza

s kozličem. Sp. Šiška, Kolo-dvorska ulica 100. 6781

Lovski pes

vporabljiv tudi za čuvaja, se prod. pri Andrej Pigar, Šmihel-Novo mesto. 6746

NAZNANILLO.

Naznanjam slav. občinstvu, da se nahaja moja delavnica v Zanolvi hiši in ne v Novak-Zalarjevi kot zatrjujejo to gotovi ljudje. Se v nadalje priporočam

M. SEJNOST-DOBROVISEK, RADOVLJICA. 6812

Išče so mesečna soba
s posebnim vhom eventualno z oskrbo, ali pa manjše stanovanje z opravilo brez opreme proti zelo dobri najemini. Ponudbe na poštini predal št. 53. 4805

Sprejme se
dobro izurjen krznarski pomočnik pri tvrdki Wanek, Sv. Petra c. 19. 6749

Krepak deček
s primerno predizobrazbo, se sprejme kot učenec v trgovino z mesnim blagom Kastelic Stane, Novo mesto. 6752

Novozidani lokal
na zelo prometnem kraju v Ljubljani se takoj odda. Resni reflektanti izvedo naslov v upravi SI. Nar. 6707

STAMPILJE
iz kavčuna
Ciril Sitar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13.

ERJAVEC & TURK
trgovina z železnino
, pri Zlati lopati“ 6186
(prej Kammersehmid)
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
nasproti križevniške cerkve.
Zaloga semeata.

Trgovci, nudim vam
žitno - sladno kavo
po najnižjih dnevnih cenah. J. Roje, Mosto - Ljubljana, električno izdelovanje žitno - sladne kave. 5678

Aug. Agnola, Ljubljana
priporoča svojo zalogo
stekla, porcelana, zrcal, svetilk, okvirov in vseh v to stroko spadajočih predmetov. Stoklo za okna vseh vrst vedno v zalogi. 4013

Najstarejša slovenska
pleskarška in ličarska
delavnica
IVAN BRICELJ, Dunajska ces. 16,
se priporoča. Izvršitev točna cene zmerne. 1250

Elegantna kočija
pol krita, popolnoma nanovo lakirana in renovirana, se prodaja radi pomanjkanja prostora; event. se za slabšo, a v dobrem stanju zamenja. Ponudbe pod „Elegantna 6774“ na upravo Sloven. Naroda. 6774

Sokoli!
Telovadni čevlji
vseh mer zopet v zalogi pri
H. Seljak, Ljubljana,
Prešernova ulica 52. 4918
Velika zaloga čevljev in potrebščin

Zahvala.
O priliki prerane nesrečne smrti mojega edinega, iskrenoljubljenega, nepozabnega sina
Karla Antona barona Codelli
izrekam najtoplejšo zahvalo vsem prijateljem, znancem posebno še duhovščini, državnim in občinskim uradom, društvom, kakor tudi vsem, ki so v tako mnogobrojnem številu počastili rajnika na njegovem zadnjem potu k večnemu počitku.
Globoko ginjen tudi izrekam najtoplejšo zahvalo za mnogobrojne vence.
Na Kodeljevem, dne 22. septembra 1921.
Anton baron Codelli.

Učenec
kateri ima hrano in stanovanje prisvojen, se sprejme v trgovino z železnino. Ponudbe na poštini predal št. 112. 6754

Potnik,
ki bi bil pripravljen razven kupčijah poslov prevzeti tudi zavarovanje se išče; navede naj se v oferti pogoje, dosedanja zaposlenost in drugo. Ponudbe pod „Zanešljiv 6738“ na upravo Slovenskega Naroda. 6738

Pravne nove in rabljene vreče (djakove)
v vsaki množini po najnižji ceni pri **FR. SIRC, KRANJ.**
Kupujem suhe gobe, fižol, brinjevo olje.

Strešno lepenko,
lak za konzerviranje z lepenko kritih streh, asfalt, katan, lesni cement, ksilolej (najcenejši karbolinej), watproof za izsuševanje vlažnega zidovja in izoliranje proti vlagi, zidno in strešno opoko, apno, cement in druge stavb. potrebščine dobavlja **Ljubljanska komercijalna družba, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.** 5490

Veletgovina s vinom in žganjem
Bolbecher i drug
Novomesto — Zagreb — Belačrka (Banat) Glavna zaloga: **Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 226**
priporoča svoje veliko skladišče raznih vin kakor:
domače, štajersko, hrvaško, sremsko, banatsko, dal-matinsko.
Vina v buteljkah najboljšje znamke. Prodaja se od 50 litrov naprej.

Lovci!
Lovske puške vseh sistemov, od najfinjših do najnavadnejših, različno municijo in reparaturo vsakovrstnega orožja kakor tudi montažo daljnogledov vam poskrbi

Janko Mišic,
puškar v Kranju,
puškarski strokovni učitelj in zastopnik slovenskih puškarjev v Borovljah (Avstrija). 5731

Sve vrste šivačih strojeva
iz tvornice
„Kaiser“ „Naumann“ „Vesta“
uz tvorničke cijene, neposredno iz tvornice ili ocesinjeno sa skladišta Zagreb nudja
Posebni odlo za šivače strojeve na veliko
— glavno zastupstvo —
Em. Fischer, Zagreb,
Jurkičeva ul. 6.
Telefon broj 3-93.
Doknadni dijelovi šivačih strojeva i dvokolica te prvotrednih inozemskih pnevmatika na veliko i malo
Tražite oženik.

2 volnena modroca
rabljena, ali volna za 2 modroca se kupi v Bohoričevi ulici 12. l. 6795

Moško kolo
s prostim tekom se ceno prodaja. Poizve se v Gosposki ulici 9/1.

Proda se vlla
s 4 ha zemljišta (travnik, njive, vrt, vinograd) gospodarskim poslojem in gostilniško koncesijo v zdravilišču Rogaska Slatina št. 32. Pred vilo je salon. Cena dinarjev 95.000. 6778

„Sokol“ oddaja malo stanovanje hišnika (hišnice) v novi stavbi na Tigu Taboru. Pogoji so razgrnjeni v društven. sobi na Taboru št. 2. Reflektantje naj podajo pismene ponudbe istotam med 18. in 19. uro do 1. oktobra 1921. 6775

Iščem ževljarskega pomočnika
boljšo moč za takojšen nastop. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Matej Stražar, ževljarski mojster, Domžale 50. 6777

Mlad soliden trgovec
mešane stroke s kapitalom 5—600.000 K gotovine želi vstopiti kot družabnik v kako večje trgovsko podjetje. Resne ponudbe pod „Sigurna bodočnost 6702“ na upravo Slov. Naroda. 6702

Išče se
čedna hišica ali malo posvetilo na Gorenjskem, Dolenjskem ali v ljubljanski okolici. Ponudbe samo s ceno pod „Slovenska družina 694“ na upravo Slov. Naroda. 6194

Vse vrste klobukov
in slavnikov se sprejemajo v snajenje in predelovanje
Brilly, Ljubljana, Resljeva cesta 22.
Pozor! ŽIMA. Pozor!
Žimo za žimnice vsake vrste v vsaki množini izdeluje in prodaja po najugodnejših dnevnih cenah tvrdka **Lovro Ječetuša vdova, Žimo-preja, Strazišče pri Kranju.**
Vzorci na razpolago in na zahtevo poštine prosti. 6544

Klaviere
ugledne in pocenije, soljeno in točno ter gre tudi na delo.
Milo Pavlo, Ljubljana, Tržaška c. 45

PARAMON
Gumijeva pete. Napo-končljiva trajnost. Tvornica: Bratislava - Petr-Zalka. Prodajni biro: **Paramon Gummi-Industrie, Wien VII. Neubaugasse No. 7.**

Prva specialna trgovina z rokavicami in parfumi nudi:

rokavice za dame in gospode, kakor tudi fine črne, raznobar-vne francoske dam-ske nogavice.

Kljubijni francoski parfumi.
Gueley Paris: Vostel, Antar, Le Bois Sore, La Violette.

Eau de Cologne
O. Bračko, Ljubljana
Dunajska cesta štev. 12.

Občni zbor
Posojilnice za Stari trg, Lož in sosedstvo se bo vršil
dne 9. oktobra t. l. ob 3. uri v posojilniških prostorih v Starem trgu.

Dnevni red:
1. Potrjenje letn. računa za l. 1920.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Volitev nadzorstva.
4. Razno.

Uradnik visokošolac
z dveletno prakso, znanjem slovenščine, nemščine, češčine, srbohrvaščine, išče službo za takoj ali 1. oktobrom. Ponudbe pod „Znanost 6797“ na upravo Slov. Naroda. 6797

Razpis službo.
Mestno županstvo v Krškem razpisuje službo občinskega tajnika. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Prednost imajo muzikalično izvežbani. Prošnje je vlagati pismeno ali pa ustmeno do 10. avgusta na županstvo v Krškem.
Krško, dne 21. septembra 1921.

Mestno županstvo v Krškem.
BLISK
najboljše parketno voščilo.
Edino zastopstvo
V. TRATNIK
LJUBLJANA,
Sv. Petra c. 25.

Menjalnica
Max Metzl, Graz
Albrechtgasse 8. Vhod Neutorg. 35/II.
Nakup inozemskega papirnatega denarja in izplačila po najugodnejših dnevnih cenah.
Telefon 1567

Svinčeno šibre
(šrot)
vseh veličin izdelujejo
Braća Sauerbrunn,
Zagreb, Sajmište 56.
Vzorci se pošljejo brezplačno.

Zahtevajte cenik zastoni
n poštine prosto
H. Suttner
Ljubljana 4,
Mestni trg štev. 23.
Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Banka
Nikola Bošković a. d.
v Beogradu.

Banka
Bankni oddelci: vrši vse bančne posle; sprejema hranilne vloge z odplačevanjem in brez nje, odpravlja tekoče račune na podlagi blaga in provizij; trgovski menic, kupuje in prodaja vse vrste valut, efektov in deviz.
Blagovni oddelci: ima v zalogi in prodaja samo na veliko: vse vrste blagovne in strojne opreme, ključavničarskega blaga, ključavničarski material za gradnje, vse vrste orodja, pocinkano in črno pločevino, armature od medij, cevi za vodovod, jeklo za vozne vzmeti, osti, jeklena in železna žica, kuhinjsko železno posodje solingensko blago, vse vrste vijakov, poljedelski stroji in orodje, guma Denlop za avtomobile, konjak originalni francoski „MARTEL“, „HENESSY“, „F. APEN“, sodo Kautsk iz čiste prim. „TAMATAVA“, vse po originalnim tvorničkih cenah. Prodaje izvirno pletenjsko pivo iz slavite pletenjske pivovarne. 4119

Inženier dr. Miroslav Kasa
Ljubljana, Milšorjeva 7.

Specialno stavbe-na podlaga za betonske, železobeton-ske in vodne — zgradbe. — Izraba — vodnih sil.

6855

Konjske odeje
in fine volnene odeje v največji izbiri po tovarniških cenah pri
M. Bauer, Zagreb
Ilica 39.

Tekstilno blago na debelo. Odeje za zorce pošiljam brzovozno na ogled. 6616

Velika zaloga klobukovin slavnikov se dobi pri

Franc Cera
tovarnar v Stobu vošta Domžale
Prevezamo se tudi stari klobuki in slavniki v popravilo pri Kovačevič in Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.
Sprejemanje v sredo in soboto.

Miši, podgane, stenicice, škrti
in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 12, za podgane K 16; za škrtke posebno močna vrsta K 25; tinktura za stenicice K 15; uničevalec molcev K 10 in 25; prašek proti mrčesom K 10 in 25; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5—12; mazilo za uši pri živini 6—12; prašek za uši v obleki in perilu K 10 in 25; tinktura proti mrčesom na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin). Prašek proti mravljam K 10. in 25. Pošila po povzetju Zavoda za eksport M. Janker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 15.
Preprodajalci popusti!

Sluginjo išče
Narodna knjigarna v Prešernovi ul. 7. Ljubljana.

Import in eksport
Preja iz pavole in ovčje volne
Velika zaloga znamke D. M. C.
Dobavna vsaka količina
Dopisi na: **ED. VELICOGNA, Trieste, Piazza della Borsa 9.**

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip št. 4
Podružnica: Solenburova ulica 4.
PODRUZNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg **KOČEVJE** štev. 39.

„Triglav“ trgov. komisijska d. d. v Sarajevu
prevzame zastopstva in samoprodajo od raznih in. d. podjetij v Sloveniji in svrhu upeljave slovenskih produktov v Bosni in Hercegovini, kakor tudi v Dalmaciji in Crni gori. Cenjene ponudbe na zgornji naslov. 6772

Javna dražba.
V benčinskem skladišču autoodelka pokrajinske uprave za Slovenijo na Vodovodni cesti (ob Kamniški prog) se bode vršila v torek, dne 27. t. m. ob 9. uri **javna dražba večje množine strojne opreme, maslin, petroleja za snajenje strojev, vžigalnih sveč Bosch, preključev, železnih barilov, lesenih sodov in raznih drugih posod in blaga.** Natančen seznam blaga in njegovih cen se dobi pri autoreferatu Dunajska cesta št. 50. 6790

Proda so
benčinov motor 11 HP, vodno kolo,
železne konstrukcije, uporabljive za vsaki padec ter množino vode.
Veljovčič & Cie, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22. 6827

Dve enonadstropni hiši
v sredini Ljubljane sta na prodaj. Cena K 750.000. Hiši v dobrem stanju brez popravil. Ponudbe pod „Ugodna trgovina/6809“ na upravnishvo Slovenskega Naroda. 6809

COSULICH - LINE
proj (Avstro-Amerikana) Trst - Amerika
prevaža potnike v New York redno 3 krat v juž. no Ameriko po 1 krat mesečno.
Pojasnila daje in voz-ne liste prodaje **SIMON KMETEC,** glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 24
6855

Oglas.
Nabavka 10.000 kg čiste svinjske masti.
Interesenti neka stave divizijskoj intendanturi v Ljubljani 10. oktobra pre podne pismene ponude za **ofertalnu licitacijo** radi prodaje 10.000 kg čiste svinjske masti franko intendantsko skladište v Ljubljani. —
Predaja 14 dana po odobrenju. Ponude biljevatvati sa 20 dinara in ponudi priložiti 5% kaucije.
Uslovi mogu se videti kot podpisate Komande.

Komanda Dravske divizijske oblasti E. broj 14.962.

ODBOR.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Kapital K 20.000.000.

Rezerve okrog K 6.000.000

Podružnici: Novo mesto in Rakek.

Ljubljana, Selenburgova ulica šte. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — eskompt menic, terjatev, faktur — akreditivi — borza.

Kolesa „Puch“ in „Waffenrad“
pnevmatika Dunlop, Reithoffer, Aquilla se kupi
najceneje pri tvrdki
Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica 7.

Praška premogovna družba
(Prager Kehlenerverein) Wien, Taberstrasse 9,
Brzojav: Antracit, Wien. Telefon 41023
dobavlja najceneje in najtočnejše črni, rjavi
premog, briketi in koks
in prosi za vprašanja. 6851

**BETON-ŽELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
ELEKTARNE-
Jnž. Laurencič & Co. STAVBENO
PODJETJE**
IZRABA VODNIH SIL
ŽAGE-MLINI-JEZOVI-HIŠE-VILE-INDUSTRIJSKE-MOSTOVI
PRORAČUNI-NACRTI IN ODISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Hrv. industrija katrana d. d.
Zagreb.
Proizvodi od katrana i kolofonije, krovna
ljepenka, sve vrste sredstva za izoliranje
proti vlagi, tehničke masti kao i ulja itd.
SKLADIŠTA: Beograd, Brod na Savi, Ljubljana,
Novi sad, Pečuh i Osijek.

HERCEG-BOSNA
zemaljski osiguravajući zavod u Sarajevu
traži sposobnog
zastupnika
koji bi zastupao zavod za cijelu Sloveniju.
Reflektanti koji su se već bavili sa poslovi-
ma osiguranja neka se obrate pismeno i
svoje ponude stave na ravnateljstvo u Sarajevu.

Brata EBERL
staroznana črkoslikarska in
pleskarska obrt, Igriška ul. 6.

Naznanilo.
Koncesionirana potovalna pisarna
IVAN KRAKER v Ljubljani
se je preselila
iz Gosposvetske ceste št. 12, (Kollze) v
Kolodvorsko ulico št. 41.
blizu glavnega kolodvora.
Najkrajše linije čez Havre, Cherbourg in Antwerpen v Ameriko.

Šolske knjige in potrebščine

priporoča
**Narodna
knjigarna**
Prešernova ulica 7.

Ne pozabite obiskati našo podružnico, katera je
prejela veliko množino vseh vrst
SINGER
šivalnih strojev, SINGER igel in strojnih delov, SINGER olja, sušilca in avto.
Lastna mehanična delavnica povečana! Prodaja na primerne obroke!
Singer šivalni stroji Bourne & Co, New York.
Podružnice: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. Novo me-
mesto, Maribor, Zagreb, Karlovec, Osijek, Brod na Savi, Varaž-
din, Novi Sad. — Zastopstva v vseh večjih okraih in mestih.

Modni salon
Stuchly - Maške
Ljubljana
Zidovska ulica šte. 3.
Dvorski trg šte. 1.
Priporoča
največjo izbere
najnovejših damskih
klobukov vseh vrst,
baržunastih in velour-
nih klobukov ter čepic
Popravila se
točno izvršujejo.
Žalni klobuki v
zalogi.

Medić, Rakovec & Zankl
preje A. Zankl sinovi.
Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.
Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.
Brzojav: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.
Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke,
vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Feder-
weiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, ple-
skarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to
skoro spadajoči predmeti.
,MERAKL'. Lak za pode. ,MERAKL'. linoleum lak za
pode. ,MERAKL'. Emajlni lak. ,MERAKL'. Brunoline.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg št. 15.
priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprejemalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Največja zaloga
klavirjev in pianinov
v Ljubljani.
Tvrška Jerica Hubad, roj.
Dolenc, Ljubljana, Hilsen-
jeva ul. 5, priporoča v nakup
najboljše instrumente prvovr-
stnih tovarov po solidnih in
zmernih cenah.

I. Jugoslovanska tovarna
za gumbe in kovinske
predmete d. z. o. z.
Slovenska Bistrica.
Oferiramo naše prvovrstne
rožene gumbe v vsaki ve-
likosti in po vsakem
vzoru s cenami brez
konkurence.
Zabavljajo cenilo! Prodaja na veliko!

Elektromotorji

bencinovi svetlobni stroji, elektrovodni
materijal, žarnice kupite najbolje pri
Ing. Garfein & Co. Ges. m. b. H., Wien, III.
Hörnesgasse 1. Telefon Nr. 41072 ul. 131 VI.

Zaloga pohištva
Karol Preisa v Mariboru
se je preselila
v Gosposko ulico 20, Pirchanova hiša.
Velika zaloga lesenega, železnega in tapetniskega
pohištva.
Ceniki na razpolago!
Na debelo! Eksport! Na drobno!

Največja zaloga
moških in ženskih izgotovljenih oblek
v trgovini
O. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg 5-6.
Po znatno nizkih cenah.

Slike
dr. Tavčarja
se dobijo
v Narodni knjigarni
Pri vsakem odjemu primeren popust.

Medjunarodno transportno d. d.
Jos. J. Leinhardt — Emil Eichhorn
Zagreb, telef. br. 3—22. Brzojav: Jugospedit.
Podružnice: Brod na Savi, Bos. Brod., Osijek, Vukovar, Novisad, Koprivnica.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog
vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premo-
govnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nuška ulica 19.

Za inzeratni del odgovoren Valentin Kopitar.